



PIKOLE

1



Nikdo ve městě nevěděl, kdy se socha vlastně na náměstí objevila. Pravdou je, že jednoho dne byla zaregistrována a rozmanitými pocity přijata do městského inventáře. Někteří její přítomnost přijali radostně, jiní bez zájmu, ale našlo se i několik jedinců, kteří k ní vzhlíželi jako k nepříteli. To ovšem neměnilo nic na faktu, že existovala.

Vedle ostatních dominant města působila spíš skromně a nikdo se nezajímal o jejího tvůrce a třebaže kolem ní procházely denně desítky starousedlíků, nevěnovaly jí prašádnou pozornost. Alespoň to tak vypadalo. Ano, ale... nebyla to pravda.

.....

Nedokonale zataženými záclonami prosvítalo do pokoje světlo pouličních lamp a roztrašovalo po místnosti stíny starého nábytku. Alexandr se v koutě neklidně převaloval na posteli, kouřil a jeho myslí se táhly úvahy s tisícerými otázkami vyžadujícími jasné odpovědi:

"Člověk hledá, tápe, svazuje se k věcem, lidem a myšlenkám jen proto, aby je časem opustil, protože pochopil, že nejsou to pravé, za čím se plahočil. Znovu a znovu nachází opouští, zabředá hloubě a hloubě, snaží se pochopit, dojít k něčemu, co ho uvnitř sžírá, tlačí a chce vybuchnout, ale on nemůže najít tu správnou zápalnou šňůru. Neustále přemýšlí, trápí se a když se zdá, že jeho stavba bude už konečně hotová, jediná maličkost v základech vypadne a monstrum se zřítí. Ale je třeba začínat znovu a znovu, stále budovat, i když člověk za oponou své naivity tuší, že stavba nikdy nedokončí, že skryté zákonitosti vědy nabourají jeho základy, které jsou sice den ode dne pevnější, ale k dokonalosti

mají pořád hodně daleko. Zná sice několik cest, které by měly vést k cíli jeho hledání, ale zároveň jim nevěří, protože cítí svázanost těchto "šťastlivců", neschopnost vlastního myšlení, cítí, že jsou řízeni jako naprogramovaní roboti, že nejdou vlastní cestou, že poutavost vlastního hledání vyvěšili se zdánlivé štěstí nevíry v sebe. Cítí, že duševní slabost těchto "nálezců" souvisí s neschopností vlastního "já" bit se se své myšlení, že tato vlastnost, která svou monumentálností odlišuje lidi od zvířat, přenechali někomu jinému. Zrádná víra v absolutní vládu nad člověkem, primitivní úsudky duševně slabých a neschopných.

"K něčemu ale přece musím dojít!", uvažoval dále Alexandr, "nebyla pravá přece jen jedna z těch cest, kterou jsem odsoudil jako falešnou? Neměl jsem jít jejím směrem dál? Třeba až na předposledním milníku poznám její opravdovost. Nebo by pak šlo o prach sprostý svyk evasující život v podživot? Říky těchto pochybnostem ale k absolutnímu poznání nedojdu ani se tisíc let! Nebo bude má mysl žít v neustále se střídajících tělech, dokud absolutna nedosáhnu? Pak třeba soufe nadobro a jen ta má pravda se jako zrno písku přidá k absolutní pravdě vesmíru, která už musí být tak mohutná, že jí žádný člověk nemůže pochopit a žádná věc obsáhnout. Každý má jen to své zrníčko a i s tím má nepředstavitelné svícele.

Říká se, že to, co jsem si prožil mi nikdo nemůže vzít, ale kdo by měl zájem, brát mi těch pár okvil, o kterých jsem přesvědčen, že alespoň trochu odfáaly můj životem? Je někdo takový?

NE! NEKLIKSTUJE! Musel bych přece aspoň a povadání cítit ležnost po mém životě /třeba úplně nepatrnou/, po svých prožitcích, které ve společnosti neustále omílám, až se v konečné podobě zdají být monumentálními s jediným cílem - udivit ostatní a přinutit je k zamyšlení: "Proč je můj život tak prázdný a nedosahuje výšky tohoto člověka, který s usměvavou a skromnou tváří vypráví neakutečně málo se v jeho slovech v absolutní?"

Mám vůbec právo předkládat lidem své prožitky, aby začali operovat vlastními? Vždyť i já moc dobře vím, že nejsou těmi pravými, že je to jen malinké intermezzo mého životního koncertu. Proč je nabízím ostatním a odvracím je od jejich hledání? Proč chci, aby jejich mysl tápala ještě více, zaskočená mým egotismem špatně naznačenou cestou? Bojím se snad, že dobudou cíle rychleji než já že budu osamocen ve své prázdnotě a nenalezení? A není život člověka již dávno předurčen? Ale kým? Kdo by mohl takto manipulovat s lidmi? Nevěřím tomu! Hranice lidského myšlení nemohou existovat. Mozek je absolutno, před kterým žádná vnější bariéra ani vyšší mocnost nemůže obstát! A to si právě lidé musí uvědomit! Nemá se nechat kládat jednoduchou metodou: "Nechám se vést." Vždyť ani já netoužím po vůdci svého myšlení. Myšlení máže být tím nejevobodnějším, co na světě existovalo a existovat bude. A jakkoliv tomu chce kdokoliv zabránit, tak nemůže uspět! Máže se jen pokusit potlačit formy předávání pocitů a myšlenek -slova-obrazy-hudba-a také... SOCHY! Ano, také SOCHY?

Nit Alexandrových myšlenek byla zpřetrhána slovem tajemně silným a ohromně magickým. Sám věděl, že jednotónová linka kostelních varhan, dunivě se prodlírající jeho tělem, je útokem podivné sféry jež při zabředávání do úvah o neexistenci absolutní moci vyšlehne kdesi u jeho nohou a s lenivou naléhavostí postupuje až k hlavě. Tam se shromažďuje tak dlouho, až se zdá nemožné, že hlava ten tlak vydrží. Pak náhle ustane a mysl je pustá. Ani stopa po předchozích myšlenkách, úvahách. Jen drobné chvění a naléhavá touha po cestě tam. Tam, kde už byl tolikrát. Tato touha se vůlí nedala ovládnout a mozek jí podporoval vysílaje jednoduché rozkazy: "Vstát! Obléknout se! Odemknout! Rychle!" Alexandr vše rychle plnil. "Už aby tam byl!"

Utíkal potěměnými uličkami a celý udýchaný se zastavil až ne daleko od malého náměstí, kde stála nová ozdoba jeho rodiště.

Nebylo to zaváhání, ale jakési napnutí tětivy, která ho v příštím okamžiku obrovskou silou mrštila přímo k Ní. Celý se třásl a očima hladil uchváceně její tvary. Socha představovala krásnou nahou dívku. Oběma rukama si podpírala mládím tvarovaná ňadra, z jejichž hrotů tryskala na dno kašny voda. Klečela na jednom kolenu a druhé měla, na vkus obyvatelů městečka až příliš, vytočeno do strany.

Pro Alexandra však nepředstavovala žádný sexuální symbol /chtěl vyháněl z těla zuřivou masturbací/, ani ideál ženství /ženy jsou bytosti krásné, ale neschopné uvažovat v jeho dimenzích a tudíž zbytečné/, pro Alexandra to byla Socha. Socha přinášející mu klid mysli, klid těla. Stojíce před ní zapomínal na otázky hledání, byl jí plně oddán, připraven nechat se vést a neodklánět se od jí vytyčeného směru. Dunivý tón varhan umocňoval slast jeho těla a nedůvěřivost, lehce zavěšena do nespokojenosti, opouštěla myšlenky. Cítil se naprosto volným, vše pochopil, vše poznal. I když tento stav netrval dlouho, naplnil ho vždy euforickým pocitem vítěze.

Že toto vítězství je zdánlivé, začínal chápat až při odchodu z náměstí, kdy se do hlavy opět dotěrně draly známé myšlenky věčného pochybovače. Postupně se začínal těchto myšlenek bát, neboť jejich útok měl jasný cíl:

"Celý život opovrhuješ absolutní mocí nad tvou myslí, ale čím tě tedy socha ovládá? Dokážeš si to přiznat? Která moc je absolutnější než ta, proti které nemůžeš, ale ani nechceš nic dělat? Kdo tě poslední dny svazuje do duševního kozelce a před kým div nepadáš na kolena?"

Alexandr tozrušeně tápal ve svých myšlenkách a zoufale hledal východisko. Již mnoho let před ním vystávala slova absolutnost, absolutní moc, absolutní svoboda, aniž by je dokázal nějak definovat. Pouze cítil, že jsou to jediné slova, která mohou obsáhnou

/alespoň zčásti/ jeho chvění, ješ bylo sice každý den jiné, ale základ mělo společný. Nyní, odloučen od sochy, uvědomoval si opětnu nedokonalost své cesty. Ta pravá absolutnost přece musí být souzvukem myšlení i pocitů, harmonií těla a duše, nelze se nechat unášet krásou tělesné slasti, pro kterou je příznačná absence myšlení! Jak ale zbourat tu šílenou vazbu k Soše, k tomu proklatému dílu, o němž vlastně nikdo neví, proč a jak se tu vlastně objevil? Nevytvořil ho snad onen Někdo, který se teď moribdně baví nad Alexandrovou úzkostí a spoutaností? Nechtěl mu snad ukázat, že nadvláda nad jeho myšlením může existovat a že pro něj je hračkou? NE! Ne, ne-ne! Vždyť už přece p-o-c-h-o-p-i-l, že myšlení je nejsvobodnější, že se nedá nikým a ničím spoutat! Musí jednat! Musí se osvobodit od tohoto pouta! A to dokáže jedině tak, když...
... zničí Sochu! Ano. Zničí sochu.

V tu chvíli se mu roztlouklo srdce, jakoby se dotknul nedotknutelného. "Obětují to jedině, co mi přinášelo úlevu? Chci se zase prodírat houštím nesmyslných otázek a odpovědí? Není to absurdnost ničit své štěstí? Nejsem blázen? Vždyť mnoho lidí by na mém místě bylo šťastnými. Ale jak šťastnými? Vždyť by to bylo štěstí ovcí jdoucích slepě od pastvy k pastvě! UŽ jen proto ji musím zničit! MUSÍM!"

Alexandr se chvěl a zažíval pocity pálicí ho jako oheň. Nechtěl se vlastně vzdát toho jediného, nechtěl, ale cítil, že musí! Nebojoval už jen sám se sebou, bojoval proti stovkám bezejmenných obsažených v obrovském stádu nemyslicích. Musí dokázat, že je schopen jít pouze sám se sebou! Že nepotřebuje rádce ani vůdce svých loutkových nití! ON MUSÍ!!!

Do nohou se mu postupně začínal vkrádat dobře známý tón varhan a proto rychle vykročil z domu, v pravé ruce třímaje železnou tyč. Šel k malému náměstí pozvolna zaplňován hutnou melodií, která byla tak sugestivní, že v jednou chvíli svůj nástroj málem

odhodil. S vypětím všech sil zaryl nehty hluboko do obličeje a pevněji sevřel dlaň pravé ruky. Kapičky potu se na dlani slévaly s krví, tělo se bránilo, ale tyč nesl dál. Každou chvíli se musel zastavit a způsobit si nelidskou bolest, aby byl schopen vůbec pokračovat. Křeče v těle svíraly jedna druhou a hlava páčila, bouřící se proti takové nesmyslnosti. Svým krokům ani nemusel věnovat pozornost. Socha sama ho vedla a přitahovala. A na liduprázdném náměstí skutečně stála. Ale nejen stála, ona volala, - nevzrušeně, skoro melancholicky - ale volala.

Alexandr se zastavil a křeč v rukou povolila. Železná tyč dopadla na zem a hlasitě zařinčela. Věděla, že dnes v noci ji už nikdo nezvedne.

Jako omámený kráčel Alexandr k Soše, ruce napřažené, v očích slzy. K varhanám, rozléhajícím se celým jeho tělem, se nyní postupně přidávaly další nástroje doplňující jediný tón do úchvatné symfonie. Sám nástroje nerozeznával, pouze cítil jejich obrovskou sílu, cítil rozkládající se myšlenky, pouze cítil. Došel až k Soše a na chvíli se zastavil. Tu se k nádherné hudbě v jeho těle přidal zpěv ženy. Zpěv, který nemůže být neslyšen, zpěv, který je schopen otřást kýmkoliv, hlas, který nemůže být neobdivován. Jeho síla a čistota opět vnesla do Alexandrových očí slzy a on vykročil. Za chvíli už objímal Sochu, zaryl nehty do jejího mramorového těla, hleděl do jejích očí, hladil a laskal jí a ona pod jeho dotykem ožívala a stávala se pro něj lidskou, líbal každý kousek jeho života, rozdíral si ruce o ostré hroty mladých ňader, klouzal rty níž a níž, až nakonec zůstal ležet, toužebně a oddaně objímající její nohy.

.....

Nikdo ve městě nevěděl, kdy se vlastně sousoší mladé dívky s mužem ležícím u jejích nohou ve městě objevilo.

Pravdou je, že jednoho dne bylo zaregistrováno a s rozmanitými
počty přijato do městského inventáře...

srpen 1987



Vadne nám růže, moje milá
Ta, co jsem ti jí před léty podal
Otočila ses na ní podpadkem
A byla tak krásná
Že neplakala, jen dlouze zavoněla.

Mám v sobě hrst vzpomínek
Abych se nemusel bát
Odejít z tmavého bejváku
Abych snad přece jenom nečekal
Na soucit tvejšch dětskejšch očí.

Vadne nám růže, moje milá
A já si ležím a lebedím
Jednu nohu v rakvi
Břitvou si vodšpuntuju tělo
Prokrvím vodu a rozteču se v ní.

Lítaly vysoko tvoje vopálený nohy
A já to znal z vošklivejšch snů
A přece jsem na ten obraz koukal
I když ten chlápek, co mezi nima řádil
Mi přpadal jak klaun.

Teď nevěřím už dětskejšm očí
A zapomenout na tvůj pohled a pláč
Pro mě znamenalo umřít
Teď nevěřím už dětskejšm očí
A ani paměť mi už ňák neslouží.

Sedíš naproti mně
Tramvaj je skoro prázdná
Musím se dívat do tvejš očí
Trošku nesměle mi uhýbáš
Trošku něžně přidržuješ kabelku
Která už dávno vyšla z módy
Ani nehty si nestačíš namalovat
A jediný bohatství
Co asi máš
Je úzký kolečko
Snubního prstýnku
Jako zvíře
Chycený do malinký klece
Se na mě občas podíváš
Nejradši bych vstal a dal ti kupu lásky a krásnejch slov
Protože tys určitě
Nikdy nepoznala
Co to je být milována
Příliš často musíš plakat
A to ti vůbec nesluší
Nechci aby ses trápila, chci abys mě chtěla
Roztáhla ruce a obejmula mě
Jenom na chvílku
uvěřila, že láska taky u tebe může žít
Nechci nikdy poznat
Toho tvýho
Nechci ho znát, když neví, co si přeješ
Chci za tebou zajít, jenom co vystoupíme z týhle káry
Z mejch pohledů musíš poznat, že tě potom oslovím
Konečně musím najít odvahu
Tu odvahu, která ti slibuje štěstí



Kolem kamenného domu se choulilo a křičelo mnoho lidí, ale nikdo z nich nevěděl, co vlastně chtějí. Snad jen ta paní přitisknutá k oknu a zející svou tvář do prázdna věděla, o co zde jde. Po chvíli se dav ale zdánlivě uklidnil, paní se odtrhla od okenní tabule, přistoupila ke stolu a počala chystat večeři. Děti k ní vzhlédly zvědavými, hladovými pohledy, rychle se přihrnuly ke stolu a jako divé začaly svými neohebnými ručkami míchat v pokrmu. Uprostřed stolu stála malá lampička a blikotala do šera místnosti. A jak děti jednotlivými pohyby braly chléb a nabíraly hustou polévku, vytvářela na drsné zdi pohyblivé šerostíny. Když se matka posadila ke stolu mezi děti, zdálo se, že tento ztělesněný rituál každodenní práce, cesty za stravou a její přípravou je u konce a celá místnost se i přes víchr sílící za okny ponořila do ticha. Děti znejistěly a matka sama a bez muže odevzdaně čekala, jak to vše dopadne.

Jen ten dav před okny po nich stále něco chtěl, znovu se uvedl do pohybu a pomocí nadávek a kleteb se ještě více tísnil u plotu a chtěl otevřít branku. Možná očekával, až se vrátí muž této ženy z práce. Kdo ví, co očekával?! S blížící se nocí ale přece jenom přídíl a zbylo z něj už jen pár nejistých lidí, kteří jakoby ztratili příčinu, proč tu vlastně stáli, pár lidí pozvolna oloupených a neukojených. Někteří dokonce dospěli poznání, že události kolem ženy, domu a dětí jsou nicotně malicherné, že je to svět spíše sám pro sebe, aniž by určoval jejich zájmy. A někteří i zapomněli, cose tu vlastně dnes událo a přemýšleli, čím to jen mohli být vytrženi ze své cesty domů.

Doma pak všichni předstírali obvyklou pohodu. Ženy manželům připravily něco k jídlu a muži svým hovorem rozebrali všední události, jakoby tento den byl pouze jedním z mnoha v jejich životě. Zbytek vyřešila noc a vrátila dějům obvyklého souladu.



Když se ráno díváš otevřeným oknem a vidíš v něm před sebou vchod do domu, rozeznáš se ti v hlavě plno dojmů a otevře nový obzor omšelého podzimního rána. Ranní nehybnost, štěkání psů, bezvětrí a nekonečně hluboká šedivost nebe jsou prvními postřehy tvých smyslů. Změněná akcelerace vjemů, procitání a obohacení kostry tvého citění, v němž ještě zůstává z noci cosi nepochopitelného, se ustaluje a uklidňuje na předmětech v pokoji, na obrazech a fotografiích na zdi. Chceš si pustit hudbu nebo raději se zabrat do čtení, prohlížíš si a listuješ v knihách, máš chuť si je přečíst všechny najednou a nebo alespoň v nich najít něco, co by tě podpořilo. Zarazíš se, neboť je toho všeho moc najednou, pociťuješ z povzdálí lehkou podrážděnost. Přišla jen tak namátkou. Rozumově se jí snažíš zahnat. Je to jen krátká chvílka a opět nastává rovnováha, protože už ti hlavou prošla příjemná vzpomínka nebo ~~šás~~ našel očima něco z okolí. Tvá duše je precitlivělá, lehká jako dým, snadno proniknutelná a zranitelná. Nemá žádný obal, neboť ho nechceš. Vydáváš se celý jako by nahý a v tomhle postoji také přijímáš. Snad je to i nebezpečné, ale pro ~~tu~~ chvíli jistě nepostradatelné.

Otevřeným oknem proniká chladivý vzduch a studí tvé nohy. Máš chuť pojíst, ale ještě čekáš. Obíráš pomalu habánek hroznu. Dnešní ráno musí přijít vše tišeji, žádné nápory, vyrušování a nucení se do něčeho. Pohodlně se opíráš nohama o druhé křeslo, chladem krčíš prsty, polykáš jednu bobulku hroznu za druhou a hledíš oknem ven. Za ním je dům a uprostřed vchod, dvě okna, kousek koruny ořechu. Ruší tě jen rámy oken, jejich ostrý výřez je v rozporu s živým, plynoucím obrazem za oknem. Příliš výrazně se rýsují proti tvým očím a rozbijí celistvost, rozdělivši ho na několik osobních polí.

Dáváš si křeslo blíže k otevřenému oknu, aby tvary nabyly jasnosti. Opíráš se lokty o hladké dřevo, bereš hlavu do dlaní, sníš

a procítáš. Pak se ještě jednou projdeš po pokoji. Při této malé procházce ucítíš chladnou podlahu a jsi zase sám sebou.

D I A L O G Y

Míval velké bolesti, ale nestěžoval si
Říkával: "Cítím jen více své tělo."

Cestou šli dva lidé. Viděl jsem jak pomalu kráčí dál a dále
až zmizeli v šedivé dálce. Zůstal jsem stát a čekal tam hodnou
dávku. Myslel jsem si, že se vrátí.
Vrátili se jinou cestou...

Povstal jsem ze tmy.
Tma mě provází.
Střetává se se světlem
a vytváří obrysy mého života.

Krásně snít je jako krásně žít
Zastavme se, pokud jsme ještě
blízko u sebe.

P A V E L

E V A

Slunečné odpoledne. Právě jsem dopil a nad mojí hlavou se nebem převalily mraky. A kolikrát mi jen štěstí, na něž jsem si sáhl, hned pod rukama zmizelo? A kolikrát.....?

Eva , oslnivě nahá Eva , Eva - v pološerém pokoji někdo zapaluje záclony , Eva vzpomínka , Eva s velkýma, něžnými prsama.

Evo.....?

Sbohem Evo.

PŘICHÁZÍ BOHYNĚ LÁSKY....

Je půlnoc a z nebe nad námi náhle pomalu začíná padat hvězda. Padá hvězda, chvíle osvětlení, padá hvězda a já cítím a slyším vše, každý obraz, každá vzpomínka, která stojí i stála za to, se pod světlem tohoto okamžiku obléká do krásy. BOŽE, kdo jsem?! A městem odněkud od Středozemního moře přichází paní. Jde ulicemi a zdmi, sněhem a léty dávno ztracenými, jde, aby vrátila to, co už v duších není. Jde a já vstávám, porážím židli, vázu s mrtvými květinami, beru kabát a ve tmě hledám východ, neboť vím, že tam za okny vězení zuří bouře, od které nechci víc, než aby nikdy neskončila...

DANIELA

Probral jsem se až daleko za Prahou. Autobus se v zatáčce naklonil a mě to přitisklo tváří na sklo. Pršelo . Spatřil jsem noc darující život světu věcí. Úzkost sklopila oči a odešla. A živá byla svěťla ve světlech aut, pod prudkým sluncem ovoce tmy zráló do bizarních tvarů. Probral jsem se až za Prahou, daleko za Prahou.

Kam se to jen poděly všechny ty pivní lásky? Holky s nád-
hernýma prsama, očima horkýma a pohledem, co si o to tak bláznivě
říkal : " Někde něžně a jakobysme při tom měli umřít ! "
Zůstaly jen stíny, co se ti občas vloudí do spánku, odněkud
z dálky si tě prohlíží a jednou provždy mlčí.....

BUDU PÍT AŽ DO NEBE

Co všechno jsem vlastně chtěl, co se splnilo a splnit mělo?
Kudy vedla ta cesta, kam jsem to chtěl dojít a proč? Už nevím,
nevím, protože teď jakoby někdo najednou zlomil kouzelnou hůl
a já se probírám před půlnocí v nějakým bezejmenným lokále,
kde se kolem valí funebráckej průvod tváří, tváří, který připomí-
naj všechno zoufalství světa. Jakoby už najednou nebylo co ztratit
a jedinou spásou zůstalo zapomnění, zapomnění na všechny a všechno.
A já se tedy propijím, propijím na druhej břeh. V krásnejch zahra-
dách padám na záda a pak znovu vstávám opřenej o nějakou zeď, zatím-
co hlasy tam z druhý strany jsou stále zřetelnější. Rozléhají se
nade mnou a je to něco jako tvý sněhobílý oči, dávno zapomenutý
ráno z dětství, vzpomínka na někoho a něco, na noc, kdy se nám to
povedlo a bída byla zažehnaná. A je to taky tříšť, oslepující tříšť,
co mě teď bere a objímá ve svym náručí, co mi šeptá, že přišel čas
pro můj let, čas pro krásný sólo pod hvězdama.

CABARET VOLTAIRE

Choromyslní starci a ženy ve fialových šatech pomalu vystupují
ze zákulisí duše. 22,30 - ležím na podlaze definitivně a navždy
osamocen, neboť za vším je jen tahle naše příšerná opuštěnost
a chtění uniknout. Hudba se valí dál

K R V Á C E J Í C Í K O L Í R

Byl velmi zmatený a jeho duši zaplavilo ~~ne~~šufalství
Byl starý, dýchal těžce a nevěděl jak dlouho může vydržet tento
vysilující běh

Zastavil se a nechal oči vrhnout se k místu bolesti

Š povzdálí ještě dozníval smích šílené ženy

Přemýšlel o tom, co jí k tomu asi vedlo

A pak se chtěl znovu vrátit a vykřiknout :

" JEDNALA JSTE NEPŘIMĚŘENĚ

SLUŠNÝ, SOUDNÝ ČLOVĚK BY SE TAKTO NECHOVAL ! "

Ale nohy ho vedly dál a dál

Krev pronikla přes kotníky až do bot

Kolem projížděla auta

Napadlo ho, že by mohl nějaké zastavit a požádat o pomoc,

ale stud mu našeptal, že bude lepší někde potají odejít

Krvácející Kolír

Ubohý krvácející Kolír

Vždycky si myslel, že toto je jediný způsob jak uchopit neuchopi-
itelné a nyní sedaje si do sklepa, shledal svůj život býti zasraným

Rozepjal kalhoty a marně se pokoušel najít v nich to,

co už tam najít nemohl

Matným oknem proniklo mu do tváře trochu světla

Cítil tekoucí slzy a jakousi teplou noc před sebou

Dveře se otevřely a zůstaly otevřeny

Svět se hnal už mimo něj

Položil hlavu do prachu, lehce se pousmál,

rozhodl se zemřít a zemřel

Odehrálo se to někdy na začátku února, když hospoda ztichla a já zvedl hlavu od stolu. Hospoda ztichla a dovnitř pomalu vešla žena s propadlými tvářemi, mastnými vlasy a téněž bez zubů. Uspěla ke stolu, začala pít a pila tak jakoby jí pití zároveň znovu vracelo nějaký dávno zaslý sen, štěstí i lásku, zatímco kdosi vedle mne začal nedočkavě vyprávět, z kapsy vytahoval fotografie a kroutil hlavou. " Vidíte, tak tohle je ona! Ještě před dvěma lety by dal každé z vás nevim co za to, aby se na něj jen usmála! A teď?! A teď od ní každé radši odseďne nebo zaplatí pivo, aby měl pokoj! " A tehdy se po nás žena ustrašeně otočila, jako uštvané zvíře nastavila tvář očím, jež se kolem ní sesmekly, ukončily kruh a začaly soudit soudit a porovnávat, vážit, vážit vlastní cenu. A pak padlo ještě pár výstřelů, jež nikdo neslyšel a které do posledního zasáhly svůj cíl a život se znovu navrátil do starých kolejí. Nadávalo se a vzdychalo, pukalo radostí, běhalo čůrat a kolem půlnoci též slavnostně nachmeleně končilo. No a já taky pomalu skončil, vypadl ven a zaklonil hlavu nahoru do noci odkud se to v bílejších mračnech zlehounka sypa a odkud mi někdo sladce šeptal : " Ať už se stane cokoliv, neměj chlapče strach, protože všechno, co sám tady odkroutil je jen tvý.. a mý bílý ruce nikdy nezapomenou ani na jednu duši, co za starých časů tančovala jak křehká, prodejná holka. "

5 let

5 let a tváře se nemění

5 let - špatné bylo prohloubeno a dobré se pozvolna ztrácí

5 let

Proč ?



S M R T S K U T E Ā N O S T I

/ Příběh o dvaceti osmi dějstvích /



Krátce před desátou hodinou večerní se prostorami haly rozezněl pronikavý zvuk sirény. Poté se nad hlavním vchodem objevilo světelné návěstí "NÁSTUP" a několik stovek postav se začalo pomalu a bezduše řadit u zadní stěny. Sotvaže se jim podařilo alespoň částečně se srovnat, otevřela se ocelová vrata a v nich pod vedením hlavního halo- vého šéfa stanula patnáctičlenná organizační skupina. Hluk rázem ustal. Muži v dlouhých kožených pláštích se rovnoměrně rozestoupili před stojící masou, z náprsních kapes vytáhli černé notesy a čekali na pokyn hlavního, svolující začít kontrolu. Ten si však dnes dával až nezvykle načas. Mlčel a v pravidelných intervalech vyťukával dvacet kroků tam a dvacet kroků nazpět. Jeho tvář u toho nejevila známek sebemenšího pohnutí, což napětí v hale jen zvyšovalo. Konečně se zastavil a obrátil pohled k nastoupenému davu. "Pánové, zдалipak je vám známo, kolikrát jsem již zdůraznil, že při každém dokládání počtů, a tím spíše večerním, musí být do provozu uvedeno ústřední osvětlení?! Ale jak se zdá, mým slovům zde nikdo nevěnuje pozornost. Proč taky? Vládeme si sami, že!" Kápo si zapálil cigaretu. Lačně do sebe nasál dým a pokračoval: "2037, vyražte k vypínači a pak se mi sem přijďte ukázat. Mám tu pro vás dotaz a rád bych na něj též obdržel odpověď." Na tento podnět se ze zástupu vymotala vyhublá, tak metr osmdesát vysoká postava, poklusem doběhla k tlačítku, stiskla je a stejným způsobem dorazila k muži s cigaretou, před nímž se postavila do pozoru. "Je vám známo, že jste dnes nesplnil svou denní normu?" Muž sklopil hlavu. "Můžete mi k tomu říci něco bližšího? Čekám!" Osoba se napřímila a začala mechanicky odříkávat.: "Pane, dnes jsem prodělal náhlý psychofyzický pokles. Mezi devátou a desátou ranní začalo mé tělo ochabovat. Chtěl jsem o všem ihned informovat svého řídicího Kleina, jenže celý den se mi jej nepodařilo nalézt." Kápo zpozorněl. Tvář se mu škodolibě zkřivila a on ji obrátil k místu, kde se nyní třásl řídicí Klein. "Ale Kleine?, vy jste mě zarmoutil. Jaká je vaše dovolená míra vnímání?" "3,0, pane." "A nemyslíte si, že je to příliš? Příliš pro člověka, jenž má ke svým povinnostem podobný vztah?!" Řídicí hledal ospravedlňující slova. Marně. /Mít tak víc času!/" "Tak sem tedy pojďte Kleine. Jen pojďte a trochu svižněji. Vypadáte sklesle." Rozklepaný chlap zsalutoval před svým nadřízeným. Cítil, jak mu v žilách prudce vybuchuje krev a jeho sluch komolil zvuky do nesrozumitelnosti. "Takže abychom si rozumněli. Zítřkem počínaje vám odnímám právo dále užívat tohoto jména. To nové si necháte v číslicích vytetovat na paži. Vaše DMV bude snížena na 2,0 a na závěr se přiřadíte ke své pracovní četě, jako řídicí ale už ne. Chápete?" /Vrhnout se na zem? Prosit? Dělat jí to přeci všichni!/" "Jděte Kleine! Více si nemáme co říct!" /Ne, to by bylo ještě horší. Zesměšnil by mě, ponížil. To je konec!/" "Neslyšel jste?" Kráčel na zpět a cítil, že výsměch těch kolem je krutější než vše, co tu vyslechl. "No, a vy se budete ráno hlásit k regeneraci, blok 22. Pánové, můžeme začít."

II.

"Sakra, tohle nám tady tak chybělo! Štěstí, že je to jen šmelc. V papírech má 1,1, ale bude to méně." "Říkal jsem ti, že některá z těch ženských z dvojky nám tu udělá paseku. Měli jsme si je sem všechny nechat poslat už dávno! Ptal ses ho kdy byl naposledy u připouštění?" Prošedivělý chlap tak kolem čtyřicítky se otočil k nahé vychrtlé postavě. Opatrně si svlékl gumové rukavice a s nevolí na ni zahulákal: "Hej ty, kdy sis naposledy dal?!" Muž na něj upřel nechápavý pohled. "Nerozumím pane, výraz se nenachází v rozsahu mé slovní oblasti." Doktor se pobaveně ušklíbl; ten mladší pak spustil: "Ty máš nějakou slovní oblast? Ale nepovídej?! A víš, jak se řekne, když máš po obědě nutkání?" "Ano, vím. Řeknu: Pane potřebuji srát." Oběma mužským se nepřírozně zkroutily ksichty. "No to mě podrž, ty si mi výtvor! Tam dole z tebe musej mít radost, vid!" Pak se na čas odmlčeli, až mladší znovu začal: "A teď pověz: Pane, jsem tupec a žádný slovní rozsah nemám." 2037 po něm větu zopakoval a opět ztichl. "Začínáš se mi líbit. Ještě si vzpomen, kdy tě naposledy tvůj řídicí zavedl do Centrálního střediska obnovy?" Nahý chlap se vypjal a ledově jako stroj začal odříkávat: "Minulé pondělí mezi 15,00 až 15,30 jsem byl mým bývalým řídicím Kleinem vpuštěn na CSO, dveře 12." Po této odpovědi nasadili vyšetřující pracovní výrazy. Ten starší zvedl telefon. "CSO? Tady regenerace. Máme tu náказu neznámého druhu. Zařídte, aby sem ještě dnes byli odesláni všichni, kdo se u vás - dveře 12 účastnili minulé pondělí v odpoledních hodinách, mezi třetí a půl čtvrtou, obnovy" Poté lékař zavěsil, chvíli něco psal a podal papír 2037 se slovy: "Chvíli si tu u nás pobudeš. A teď jdi a hlas se naproti u sestry."

III.

Z tvrdého spánku byl vytržen lomozem mezi postelemi. Prudce se napřímil, přichystán bez meškání sebrat bagančata a hnát se zaujmout místo vzástupu u dveří. Okolí jej však zmátlo. Čísí ruce rozhrnuly závěs a oknem se do pokoje vedralo nepřirozené, bolestivě bodající světlo. "Tady 2037, nemohu se orientovat, nevím kde jsem!" Kroky nevrásky se pokračovaly k dalším oknům a postupně je zbavovaly závěsů. "2037, prosím udejte mi polohu, polohu nebo nebudu schopen včas zabít práci na svém stroji!" Jemné ženské ruce ho uchopily za obě ramena. "Polohu!" "Lehněte si a uklidněte se." Sestra tlačila muže nazpět do měkkého lůžka. "Včera jste byl umístěn na tuto regenerační místnost. Vaše zdraví si to vyžadovalo. Nemějte strach, práci za vás zastane jiný." "Regenerační? A odkud se tu vzalo to světlo? Cítím bolest!" "Ach tak promiňte, zapoměla jsem, že vy z hal neznáte slunce." Jakoby zaslechl naučený kód, začal ze sebe chrlit: "2037, DV-1,1, použití-pracovní síla, zákaz bližšího styku s vyššími DV, přísný zákaz volného přísunu informací, zákaz pobytu mimo ohraničené prostory." "Ano, vím." Odpověděla sestra, jež znova zakrývala okna. "A teď spěte. Musíte hodně spát."

IV.

Toho večera snad poprvé zakusila Klára zvláštní trýznivý pocit nejistot a pochybností, neboť učením řádu, daná dogmata se pro ni otrásla v samotných základech. Na jedné straně to byl pevný a neochvějný hlas přednášejícího a dohlížitele. "Buďte vnímaví, ale nikdy nezapomente životadárného a základního, myšlenky, bez níž by nebylo naší další existence, tudíž nutnosti smířit se s prostorem a postavením, které tato společnost každému určí, nutnosti absolutně se podvolit a všechny schopnosti svěřit do pevné a jisté ruky systému, nejvyšší dokonalosti, jíž byl doposud člověk schopen! Ptáte-li se po své úloze v ní, trofám si říci, že se rozhodně nedá považovat za zanedbatelnou. O tom nechť svědčí vám propůjčená DV, či možnosti dalšího samostatného rozvoje a jeho uplatnění v praxi." A pak ty srdečné pohledy a přátelská objetí! Být to jindy, Klára by při vzpomínce již nepochybovala. Ale dnes? Kdo jí tak nečekaně vzal všechny síly? Nebezpečný přežitek z dob dávno minulých? Nikdy o tom nepřemýšlela. K čemu taky? "Jelikož časy zmatků, věčného přeskupování se, ničení základů, jednou již vybudovaných, nesmyslného štvání se zhoubným a nestálým cítěním jsou navždy pryč a není důvodů se k nim vracet!" Není! Není ...? A co on vlastně ví o starých zmatených časech? Jemu o nich vyprávěli jedni a těm ti před nimi. A nezůstává kdesi v pozadí možnost, že v tom dlouhém koloběhu všichni tak trochu lhali? Vyslovovali polopravdy, které byly ve svém konečném důsledku horší než lež? Oklamávali, aby vyzvedli vlastní význam? Ach, proč právě ona? ".....a nikdy neopomente" ".....zákaz bližšího styku s vyššími DV, přísný zákaz volného přísunu informací, zákaz" "Proč"

Sestra vstala, prošla dlouhou chodbou, na jejímž konci vstoupila do místnosti, kde spal 2037. Škvírou v závěsu sem dopadlo několik měsíčních paprsků a něžně hladilo nevinnou nechápající tvář.

V.

Vzduch v šeré kopulovité rezidenci nasákl vůní tabáku. Mlhavé tělo kouře jak had ohmatávalo zdi a plížilo se po nich vzhůru ke stropu, pod nímž se pozvolna měnilo do beztvareho šedobílého mraku. Celá místnost vyhlížela ve tmě spíše tísnivě a na první pohled vyvolávala dojem, že zde tráví většinu času osobnost nějakého těžkého melancholika, snad člověka veskrze prosyceného vlezlou všeobjímající chmurou. A ten tu i byl. Seděl v pohodlném robustním křesle, na stole před sebou hromady listin a spisů, obličej chvílemi ozářený řhavým oharkem cigarety. Vydechl a odhodil nedopalek na zem. Pak vstal a neznatelným posunem ruky uvedl rolety a závěsy do pohybu. Prostorem prolétly svazky denního světla a rozplynuly se v oblacích kouře. Pokud by se vzala v úvahu role, jakou toto místo sehrávalo, bylo jeho vybavení až nepřírozeně jednoduché a prosté. Regál, tak s třemi desítkami vázaných knih, starožitná, ručně vyřezávaná skříň, několik polic popínavých květin a rozložitý kulatý stůl obklopený osmi křesly. Poněkud zajímavější byl strop, jenž připomínal skleněnou kopuli menší "předpotopní" hvězdárny. Obsah čelní stěny dále vyplňovala asi dvacet metrů čtverečních zabírající mapa s řadou oslnivých bodů a displejů, na nichž nepřetržitě naskakovala čísla a různé, dle svého obsahu barevné informace a upozornění. Muž si opět zapálil. Měl velice mladou, až nápadně dokonalou tvář, v níž jako by se všechny náznaky lidských vlastností stávaly nejasnými a ona sama byla pouze neživou tkaninou. Opačně působilo do oblouku nachýlené tělo, které by se hodilo spíše k osobě v letech. A tento fakt nedokázal zakrýt ani na míru šitý, kávově hnědý oblek, neboť

sbrbená postava v něm budila, více než cokoliv jiného pocit nemo-
houcnosti. Zahleděl se na mapu a z jeho nehybnosti se teď daly vy-
rozumět možné známky znepokojení. Chvilí tak postál, několikrát
přesmýkl dlaní po uhlazených vlasech a zvedl telefon. "Paní
Bohmová? Vyřídíte, ať se ke mně neprodleně dostaví hlavní kontrolor
DV a mozkových procesů, Braune." Položil sluchátko a pokračoval ve
zkoumání blikajícího bludiště na zdi, z čehož byl během krátké doby
vyrušen hlasem, proudícím reproduktorem do místnosti. "Nejvyšší,
tady Braune. Dovolte mi vstoupit." "Pojďte." Do dveří se vsoukala
malá zakrslá postava muže, jehož věk se dal jen mlhavě určit. Měl
šedozelené oči, výrazný havranní nos, pod ním úzké rty a skoro do
protáhlé špice zakončenou bradu. "Braune, vysvětlete mi laskavě,
co se to děje? Celá oblast "G" hlásí desítky případů obnovení funkce
blokováných mozkových center. A nejenom tam! Podobná hlášení přichá-
zí i z jiných míst. Valí se to jako lavina a kapacita našich čisti-
ček si s tím v současné době není schopna poradit! Uvědomujete si,
jak nemile by nás mohla budoucnost překvapit?!" Braune nasadil nechá-
pavý výraz, doširoka rozhodil ruce a spustil: "Nerozumím tomu. Někdo
tady začal sabotovat naše plány, ale odkud vítr vane? Sám
jsem chtěl za vámi, Nejvyšší ještě dnes zajít. Mám tu čerstvě vypra-
covanou studii na celkové snižování DV a výstavbu nového, doposud
nevídaného střediska stoppaprsků. Jestliže budete souhlasit, myslím,
že situace se rychle urovná. Zbytek bych přenechal tajné službě.
Potřebovali by popohnat. Neustále musíme řešit záležitosti, které
v podstatě náležejí jim." Nejvyšší zasedl za stůl a začal se do ob-
sáhlého protokolu. Čas plynul a s ním rostla i Braunova nervozita.
Zatoužil po cigaretě, ale přítomnost vůdce nedovolovala popustit
chtění uzdu. "Zdá se to být dobré! Myslím, že tentokrát máte prav-
du." Aby svá slova podtrhl, ještě chvíli listoval zaujatě fascik-
lem. Konečně jej položil na stůl a pohlédl na Brauna. "Napijete
se?" "Když dovolíte pane?" Braune úlisně sklopil hlavu zatímco ten
druhý rozléval nápoj do matně se lesknoucích sklenic. Poté oba used-
li před mapou a zasněně hleděli do jejích obrysů, které tak dobře
znali. Obrysů, představujících desetitisíce čtverečních kilometrů
jednotlivého betonu; kanalizačních systémů, kde bylo možno nalézt
ty nejnižší postavené, věznic a nekonečných hal, desítek pater, ji-
miž se podle svého DV od sebe odlišovaly jednotlivé lidské skupiny.

VI.

"Je tedy vše jasné? Na vašem úseku nebyl pro zatím zazname-
nán jediný případ, také výsledky máte citelně vyšší nežli je tomu
jinde. Hlavně se nenechte uspat!" Kápo haly 203 - Schwanter, k so-
bě chvatně přirazil paty holin, nadechl se a předpisovým hlasem
přednesl. "Budu ještě ostražitější a rozhodně nepřipustím možnost
být oklamán! Má hala zůstane i nadále chloubou milovaného systému!
Hned zítra zařídím pro pracovní jednotné snížení DV." "Tak se mi
líbí! Jste správný chlap, Schwantere!" Muž z tajné služby upustil
od podezíravého tonu. Přiblížil se k Schwanterovi a přátelsky se
na něj usmál. Následovalo krátké soudružské objetí a poté oba úseč-
ně zakončili svůj dialog. "Chval Nejvyššího!" "Chval!" Dveře bou-
chly a hlavní osaměl. Byl dokrajnosti rozrušen. Vědí o něm, jeho
nepostradatelnost je znovu potvrzena! Jediný případ! Vzorná hala!
Na prsou sepjal předloktí a hleděl do neznáma. V duchu si do nej-
menších podrobností nanovo přehrával celý rozhovor. Jak asi zapů-
sobil? /Jste správný chlap Schwantere! Správný chlap!!!/ Jak mohl
zapůsobit! Tihle lidé nikdy zbytečně neplývají chválou. /Nenechte
se uspat?/ Nit myšlenek byla přetržena. Zvedl telefon a čekal.

"Evo? Jste tam, Evo? Do dvou minut tady chci mít kompletní organizační četou!" Posadil se, vyťukáváje do desky stolu úvodní taktý pochodu: "Kbudoucím zítřkům." Jeho vztah k hudbě se v minulosti ustálil na třech oficiálně propagovaných písních. Tím bylo vše uzavřeno, ostatní považoval za přebytečné a rušivé. Za dveřmi kdosi opatrně zaklepal. "Úsekový, tady organizační skupina." "Jste všichni?" "Ano, pane." "Tak dovnitř!" V místnosti se do řady vyrovnalo patnáct chlapů. Zostra je přehlédl, přičemž neopomněl zvýraznit svůj odstup. Pak si odkašlal a začal rozvláčně hovořit: "Pánové, bylo mi oznámeno, že Nejvyšší je nespokojen s prací, kterou odvádíte! Systémem se nebezpečně šíří destruktivní a amorální vlivy! Množí se případy obnovení sebezničujícího způsobu myšlení, za nimiž stojí zřejmě v pozadí podlé nepřátelé zřízení, Nejvyššího i nepřátelé nás všech! Nadešel čas s nimi a se zhoubou, jež chystají nelítostně zkoncovat! A to je i důvod, proč jste dnes tady. Nyní přistoupím k úkolům, které musí být neprodleně a bez jakýchkoliv výhrad splněny! Mezi nimi zaujímá čelní pozici vaše bedlivost. Začínáte zapomínat, že zrada a nepřátelství k systému může být skryta i za těmi sebenicotnějšími malichernostmi! Číhá v každém, byť jen zdálivě nenápadném pohledu a pohybu některých pracovníků! Sami dobře víte, že nejsou sami schopni logicky myslet, nejsou za sebe zodpovědní, snadno upadají do zkažky a co horší, strhávají do ní i nás! Jak se bránit? Hned zítra zahájíte u svých skupin hromadné snižování DV. To bude provedeno do večerního nástupu. Zdůraznuji, že u všech! Pokud by jste se setkali s odporem - snížit na 0,5 a přeřadit do kanalizačního stupně. Pobyť v oddělení Milost Nejvyššího bude prodloužen na tři hodiny a zdvojnásobeny dávky uklidňujících prostředků. Za nesplnění pracovních výkonů znovu obnovují tresty nápravy strachem! Mimochodem, jak plní Kleine?" Řídící, pod nějž Kleine v současnosti patřil, se postavil do pozoru. "Na 50%, pane. Doposud u stroje nedělal a je to znát." "Výborně, to se hodí! Uděláme si z něj odstrašující příklad." Kápo blýskl očima po přístojících, dobře věděl, jak na ně osud kolegy zapůsobil, a setkal se pouze s vyhýbavými pohledy. Měl je v hrsti a rád to dával občas najevo. A ta náказa? Nejsou další případy?" "Ne, pane. Včera volali z regenerace. Nic podobného tam nemají evidováno. Bude muset u nich nějaký čas strávit." "Tak, až se vrátí, nezapomenout na něj! Jistě tam pochyť všelijaké nezdravé manýry. No, nebudu to dále protahovat, doufám, že jsme si rozuměli." Řídící souhlasně přikývl. "Můžete tedy odejít." "Chval Nejvyššího!" - - zařvali sborově a vy pochodovali ven.

VII.

Blížilo se ráno a s jeho příchodem se v chodbách regeneračního oddělení začínaly rozléhat hlasy a silící ruch. Klára sebou trhla. Náhle si uvědomila, že tu u jeho lůžka probděla celou noc. Noc plnou otázek, na něž si sama ještě nebyla schopna odpovědět. Vyšla ven a zahleděla se do postav valících se kolem. Osleplé strhané tváře pracujících, to stádo poraněných a nemocných, z jejichž výrazů se nedalo vyčíst naprosto nic, dosloužilí starci, vlekoucí se pro poslední injekci, dva obrovští dohlížitelé, bezmyšlenkovitě přecházející z jedné strany na druhou, sestry, které si nezúčastněně a rázně uvolnovaly cestu za svým cílem a sem tam i doktor, schopný dle příkazu vyplnit cokoli. Pokračovala dále. V hlavě jí hučelo a vnitřnosti se třásly, jako by byla svědkem vlastní popravky. Vše co jindy považovala za všední a běžné, se jí tu odkrývalo v zcela odlišném, šokujícím světle, a ona nenalézala smyslu. Cítila pouze krutost a nicotu, nicotu, již do této chvíle sloužila a bude sloužit. Bude sloužit? Podél zdi se plížilo dítě s číslem na paži. Byl to chlapec.

Došel až k ní a zastavil se. Oněměla. Z těch očí na ní hledělo cosi tak bolestně živého. "Setro, nemohla byste mne zavést na oddělení pro odrůstající?" Mlčela a spěšně ustoupila. Nevidouc kam, drala se davem kupředu. A s dalším krokem rostl její odpor, touha i odhodlání. Odhodlání vzepřít se začít jinak. Poznat alespoň jediného člověka, který by cítil to co ona.

VIII.

Ze zástupu se vypoťácel pohublý muž s vytřeštěnýma očima. Dobelhal se až k hlavnímu a tam se sepjatýma rukama klesl na zem. "Drazí pánové, nadešel čas loučení, čas posledního setkání s naším kamarádem, bývalým řídícím Kleinem, s tímto do jisté míry tragickým nedorozuměním, parazitem hanebně vegetujícím na úporné práci ostatních. Dobře si jej tedy prohlédněte!" V shromáždění to bouřlivě zahučelo a hlavy všech se daly na projev souhlasu do chaotického přítakávání. Někteří začali dokonce podrážděně vykřikovat a hrozit pěstmi. "Kleine, vy jste se už pro kanál narodil, že?" Chlapovi na podlaze se roztrásla brada. Ve vteřinovém tichu bylo slyšet stále se zrychlující cinkot čelistí. "Copak mi jejich blahorodí řídící k tomu řekne?" Nebylo myšlenek a nebylo slov. "Tak rozuměl jste?!" "Ppppane, jsem hnusný člověk, mnnniičema. Nenezasluhuju si, abyste do mne kopl. Pane, JEN JEDNOU; JEŠTĚ JEDNOU!!!" "Ale? Ještě jednou.....? No, dobrá. Shovívavost je výsadou šlechtných. Buďte shovívaví. Dostanete co žádáte, dostanete, ale tentokrát naposled! Dnes tedy 0,7! Slyšíte, 0,7! A pamatujte, naposled.....!" Pak Schwanter ukončil večerní nástup a než odešel, zavolal si stranou Kleinova řídícího. "Váš úkol je doufám jasný!" "Samozřejmě, kápo. Nesplní, Kleine zítra nesplní!"

IX.

"Mé jméno, vám se nelíbí mé jméno?" Klára se jemně pousmála. "Nezlobíte se?" Úsměv setrval ve svých místech, utišující a nehybný. "Nemyslel jsem to tak, ale jména, která znám Mezi ní se to vaše čím si odlišuje, paní." "Neříkejte mi tak!" Proč? Musím." "Ale já nechci! Nechci být pro vás paní!" "Tomu nerozumím. Mluvíte se mnou jak doposud nikdo." "Chtěla bych" Sestra se zarazila. "Chtěla bych, aby pro nás vše bylo právě takové, takové, chtěla bych" Nedokážu tady v tom žít sama!" Strnula na konci závěrečného gesta, zaskočena náhlou spontánností posledních slov. 2037 zpozorněl. Opatrně zrakem překřížoval místnost a šeptem pronesl: "Prosím vás, mlčte! Alespoň tady mlčte!" Překvapením rozevřela dlaně, z níž vyklouzla ampulka s léky. Drobné žluté tabletky prchaly do nejbližších škvír a koutů. Zavládlo krátké ticho, které přerušil skřípot dveří a postava lékaře v nich. Klára nevnímala a zdálo se, že jeho příchod vůbec nepostřehla. "Sestro, mé bolesti se nemění. Během dnešní noci jsem měl zvýšenou tělesnou teplotu a můj dech byl nepravidelný. Nemohu močit a na těle jsem objevil čerstvé hnisající boule." "Přestává se mi to líbit. Budeme muset provést nový odběr vzorků z napadené tkáně." Vzpomatovala se. Chvatně pozdravila doktora a sesbírala tablety z podlahy. "Chodím sem šestkrát denně. Léky u něj nezabraly a stav zůstává stejný." "Víte sestro, o jednoho víc nebo méně, na tom nesejde, ale co když po tomhle případu přijdou další adalší? Budu to muset hlásit na vyšší místa. Vy se mu za tím plně věnujte a své pacienty na čas přenechte mladším kolegyním."

V dílně utíchal hluk strojů. Bylo šest hodin večer a vyčerpaní muži se houfovali u východu. Mlčeli a jak tu tak stáli, zdálo se, že myšlenky všech zaměstnává jedna a tatáž představa. Od úst jim ke klenbě stropu stoupala pára a srážela se do kapek na zrezivělém plechu. Pracovní opanoval smír a klid. Zdánilivou nečinnost rušil jen jakýsi menší chlap na samém konci zástupu, potají onanující pod pracovním oděvem. Chvillemi přestal a rozhlížel se kolem sebe, zda-li jej někdo nepozoruje. Začal znova. "A to jsi ty, zrádče, přísahal ve jménu Nejvyššího! Na kolenou sliboval, že se už bez svolení nedopustí podlé špinavosti!" Provinilec ztuhl úlekem. "Prásknu tě hned, jak si pro nás přijdou! Patříš do kanálu!" "Pro Nejvyššího, dvojko, to nesmíš!" "Co nesmím?! Mám se v tom vézt s tebou? Určitě to zblejskli i ostatní!" "Neblázni ničeho si nevšimli! Nesmíš bonzovat nebo je se mnou konec!" Oči souseda se temně zaleskly. "A co dáš?" "Nechám ti pilulky a na noc si můžeš vzít můj plášť." Druhý zjhl, ale po té do něj opět vstoupila tvrdost. "To je samozřejmý! Bez toho bych se s tebou vůbec nebavil a rovnou ti před hlavou strhnul kabát!" "To bys neudělal?" "To víš, že jo!" "Co tedy?" "Polovinu z tvý zejtřejší farchy!" Přistiženému vytryskl na čele pot. "Tohle nemůžeš? Víš co mě čeká? Budou mě tejrát, pošlou do domu hrůzy, půl roku nevidím ženskou! Já nedokážu dřít za dva!" Za dveřmi se začali přibližovat kroky. "Dělej jak myslíš, dál mě to nezajímá." Někdo stiskl kliku, "...tak jo. Slyšíš! Dostaneš co chceš!", a dovnitř se vpo-tácelo několik podnapilých řídících. Byli v dobrém rozpoložení, což způsobilo v davu patrné známky oživení. Dělníci nyní na své kumpány přátelsky cenili zuby a všemožně jim vyjevovali svůj předstíraný obdiv. Někteří se mezi sebou poštuchovali, prsty ukazujíc k jednotlivým představeným, jako by jejich příchod byl vyvrcholením celodenní zábavy. A ti to za zábavu považovali. Jeden z nich se rozkročil, zasekl ruce do boků a boдрým zvučným hlasem zaburácel: "Tak spratečci, a máme to za sebou!" Dav mružel uspokojením. "Vodháknuto a serem na to!" Přední řadu rozkymácel smích. "Vy jedny kůže líný, sloto vychcaná!" A ten se teď ještě vystupnoval. "No dobrá, svý jste udělali a věčně se makat nemůže. Nebo tady snad chcete zůstat?" Muži se zklidnili. "Jak vidím, ne! Ale zasloužíte trochu tý zábavy, takže jdem!" Po těch slovech se masa vyvalila do chodby. Nervozita a vzrušení zesílily. Místy se průvod dokonce trhal a tvořily se neuspořádané hloučky, čímž však byl dohlížitelům dán důvod k tomu, aby za řevu počali do těl nelítostně kopat a tlouct kovovými obuchy. Pracovní sténali v bolestech, ale přesto na nich strach z dalších ran nedosahoval žádaných účinků, neboť na podobné zacházení byli už navyklí. A čas je naučil i sžít se s nekonečnou spleť temných hnilobných slojí, kde v proudech k zemi crčela voda, sžít se s možností, že každým příštím okamžikem se kdosi znelíbí, oni jej zavláčou opodál a od toho dne nebude více spatřen. Takovými způsobem přetrpěli zbytek cesty, až konečně stanuli u rozpadávajících se dřevěných vrat. Šéfující na čele zde minutu sečkal a po té slavnostně otevřel levé křídlo. Chlapi se přes sebe jak zvěř rvali ku předu, zmateně usedajíc na železné lavice, táhnoucí se příčně zapáchající dírou. Jakmile do posledního našli místa, zavládlo hluboké ticho a oči všech se chtivě nasměrovaly k trýznitelům. Prostorem se rozezněla táhlá elektrizující melodie a schoulené postavy, jakoby zhypnotizovány její barvou, se daly rovnoměrně a nepřirozeně naklánět ze strany na stranu. Tehdy se dozorcí vydali na krátkou obchůzku mezi osazenstvem, rozdávajíc při tom z vaků po třech bílých boulich. "A teď zhasnout a pamatujte: Eěda tomu, kdo by se tady pomočil nebo snad, nedej pane, vydělal!" Dav byl v transu. Do nesouvislého a nesrozumitelného šepotu někdo polohlasně meditoval: "Slyším tě, Nejvyšší. Vidím tvůj stín. Přicházíš, abys mne očistil. Nejvyšší, zbav mne utrpení. Nejvyšší, nedovol abych sestoupil z tvé cesty. Nejvyšší, ty Nejvyšší, Nejvyšší, nedovol, ne....."

XI.

"Kdo vlastně jste? Myslela jsem, že jste stejný jako ostatní a teď...? Dvě tváře? Nebo to snad byla náhoda?" "Raději se neptejte. Zapřísahal jsem se, že své nitro neodkryji dříve než nastane vhodná doba. Ale asi už je pozdě vracet něco nazpět. Klára? Špatně jste mne pochopila, máte krásné jméno. Já nikdy žádné neměl, darovali mi číslo. Co pro mne znamenala jména? Ta, která jsem slýchal, náležela "lágru" - Schwanter, Kleine, jméno mozkového a Nejvyšší, jestli se tohle za jméno dá považovat." "Ale jak jste to dokázal? Viděla jsem mnohé, přicházející z míst jako vy, a živě si umím představit aparát, jemuž podle mě nedokáže proklouznout absolutně nikdo!" "Vy mne podezíráte? Ano, podezíráte mne, přestože bych si nyní nejspíš velmi přál získat vaší důvěru! Cím se tedy hájit? Nevím... Nic mne nenapadá, snad jen, že byste to nebyla vy, kdo by začal naši rozmluvu." "To bylo zbytečné, věřím vám, uniká mi pouze způsob, který zachoval vaše vnitřní já uvažující a svobodné." "Třeba mi kdysi shoda okolností postavila do cesty ještě jednu ze zdejších sester Klár a její myšlenky ve mně dokázaly po léta čističkám, domům hrůzy, štvání, vyhrožování a na konec i věčnému neutichajícímu strachu. Myšlenky znovu a znovu prchající do hloubek vědomí, myšlenky přetrvávající všechny tmy, totální nulování až na hranici mrazu i všechna snižování DV." Odvrátil se, neboť postřehl, jak se mu neznámá vnější síla zmocňuje obličejem a očima. Byl to ten, jenž přichází ve chvílce, kdy vám dobrý přítel sděluje nějakou svojí tragedii a hnusný skřet "On" využije příležitosti a roztáhne koutek úst v úsměv. Přiložila ruku na jeho zvrásněné čelo a prstem slabě přejížděla po hlubokých brázdách. Byli sami, celkem sami uprostřed mašinerie, která přes svoji nestvůrnost nad nimi pozbyla vlády.

XII.

"Tkaže tentokrát se vidíme už skutečně naposledy! Kleine, vy dobytku, vy jste opět nesplnil! Má shovívavost byla tedy odměněna! Jenže to vám nestačilo, svým svinským příkladem jste zlákal dalšího čestného chlapa k sabotérství! Ne, to se tu ještě nestalo!" Schwanter pozdvihl tvář k davu. U jeho nobou se krčily dvě rozplizlé hromádky masa a kostí. "Pamatujte, nedovolím zničit to, co jsem dlouhé roky budoval! Vymítím ďábla v jeho pelechu, vymlátím z lebek neřest a zloবাদilosti!! A zítra žádné pilulky, u strojů zůstanete do večerky a hala splní na 200!!!" Kápo měl celý ksicht zalitý krví a dýchal těžce jako člověk zápolící v ringu. "A teď oba vstaňte"! Ze země před ním, drcený neodvratitelností vyřčeného, se vztyčily rozechvělé postavy. "Tímto okamžikem snižuji vaše DV na 0,5. Po té budete nasazeni do kanalizačního systému. abyste se zhostili nových úkolů, což znamená všemožně hubit hlodavce a krysy a zajistit, aby na vám přiděleném úseku nedošlo k zanesení či ucpání odvodňovacích chodeb. Jed a další náležitosti k tomu obdržíte od bývalých řídících. Rozumněli!?" Kleine rezignoval, měl pocit jako by byl svědkem mnohokrát opakovaného filmu a předem znal, co bude následovat. Ten druhý však začal kvílet a rvát, na kolenu slibovat a prosit. Pak se k nim vrhli čtyři organizační, sepjali jejich ruce oceťlovým řetězem a vlekli je ven. Zbývající proběhlo během několik minut a potřeštění již nekladli sebemenší odporu. Cestou z čističky v rysech neměli patrný jakékoli známky předcházejícího. Jejich výrazy nabyly absolutní tuposti a klidu, pro nezasvěceného

změny nepochopitelné. Na závěr se před nimi otevřela malá železná vrata, něčí ruce je chytli v podpaží a oni po hlavách dopadli do lep-kavé jámy.

XIII.

Poslední neděle na konci každého měsíce byla dnem obnovy, jak se zde nazývala jedna ze základních nutností člověka, potřeba množit se. Kolem devatenácté hodiny se veškeré osazenstvo Schwanterovy haly shromáždilo na Centrálním středisku obnovy u dveří 12. Nálada byla výborná a rozjaření pracovní mezi sebou oplzle gestikulovali a pohyby vyjadřovali stále se stupňující vzrušení. Konečně přišly i ženy. Zastavily se, zhouply v bocích, zvědavě obhlížejíc mužské. Jejich hlavní, tlustá prošedivělá komandantka haly 44 je chraptícím hlasem okřikla a po krátké rozmluvě se Schwanterem dala pokyn k otevření dvanáctky. Všichni se v mžiku nahrnuli dovnitř, ženy k jedné stěně, muži k protější. Nikdo z nich během toho neupustil slova, jen chlapi se po celém těle chvěli. V místnosti bylo dusno a vzduch značně zapáchal potem nemytých těl. "Tak to bychom měli, že." Schwanter si zapálil a rozkročil se před sročenou skupinou žen. Zase měl tu nepopsatelnou vizi vlastní velikosti a síly. Úchvatný pocit moci nad stádem, neboť pro tyto lidi byl vším, osobou, na jejichž bedrech spočíval osud každého z nich. A oči žen ho v tom jen utvrzovali. Zasněně bloudily po jeho mladé urostlé postavě, spalovány touhou, aby jen na nepatrnou chvíli opětoval jejich pozornost. Odstoupil stranou, napřimil se a ostrým švihnutím rozřal čas ticha: "Pro Nejvyššího!!!" /A co kdyby řekl.....? Ne, ještě ne, ale jednou? Jednou?!/ Zástupy se jak dvě vlny vklínily do sebe.

XIV.

"Není neměnného v životě lidí a národů a já nevěřím, že by snad tato společnost měla být výjimkou. Světlo střídá tma, tmou světlo, oba jsou si rovni, zatímco t výšin sleduje jejich hru věčné nestárnoucí zvíře, koloběh. Živých a neživých koloběhů je nekonečné množství, jsou si navlas podobny a zároveň se naprosto odlišují. Poznání přináší především člověku bolest, neboť se jím stává stále více nechápajícím. Smysl.....? Nevím. Jak krutý je náš úděl, cožpak krysa nebo pták nejsou šťastnější?" "Prosím vás, mlčte! Je to otřesné! Mýlíte se, jste na špatné cestě!" Klára se k 2037 otočila zády a chvíli tupě zírala do vzorů lemujících zeď pokoje. Znovu zdvihla hlavu a zadívala se mu do tváře. "A co láska? I tu jste začlenil do těch svých koloběhů?" "Je to dokonalý klam nezbytný pro to, abychom mohli existovat." "To je odporné a nepravdivé!" "Není v silách člověka dopracovat se v tomto směru pravdy, přesto mi cosi říká, že zrovna tak jako já mám já, může být i na vaší straně." "JE, a pokud to necítíte, lituji, že jsem vás kdy poznala!" Chtěla odejít, jenže 3037 jí v tom zabránil. Jeho výraz se během posledních slov zcela změnil. "Odpusť! Jestli můžeš, prosím abys mi odpustila! Sám bych nikdy nic podobného nevyslovil! To On! Chce mne zahubit!" Přitiskl se k ní a líbal horké nepodajné rty. "Jsi to jediné, co teď mám! Nesmíš mne opustit! Slyšíš! Zůstanme spolu až do konce, do úplného konce!" Kdo mohl vědět čím vlastně byl? Jisté jen je, že on to ale nevěděl.

XV.

Kleine se zběsile rozmachoval mačetou do tmy před sebou. Byl značně vyčerpan a pištivého hemžení kolem přibývalo. Ještě několikrát prořízl zbraní prostor u svých nohou, cítě, jak její ostří proniká těly potkanů. Pár se jich teď vymrštilo do výše a zahryzli se mu do pravé ruky. Jediným máchnutím je smetl nazpět, vyčkávaje dalšího útoku. "Hej ty!! Ohen!! Musíme zapálit ohen!!!" Odpověď nepřišla a nad

ním se počalo seskupovat úděsné drtící ticho. Zahleděl se do rohu chodby, kde mu před očima vyrůstala stále oběmnější hýbající se hromada, zakrývající jeho druha. Zařval a nepříčetností zbaven rozumu, vyrazil k místu. Konečně se podařilo kamaráda vyprostit. Stiskl ho v náručí a prodíral se s ním dál kupředu, stíhán rojem krys. Zastavili se až v následujícím slepém rameni. Kleine tu přítele skryl za svá záda a chystal z úlomků výdřevy na oheň, neustále napadán hladovou smečkou. Jakmile se dopracoval závěru svého snažení, odepjal z opasku malou nádobu a polil kupku petrolejem. Plameny osvítily chodbu a vyděšení tvorové se úprkem vytratili do svých děr. Poklekl a opřel se o záda toho druhého. "A jsme z toho venku!" Muž nepatrně pohnul rukou. "No zřídili tě pěkně!" Pokusil se zapřít na předloktích, ale byl na to příliš vysílen. "Nevím, jak bych ti....." "To máš jedno. Dneska ty, zítra já. Jestli to chceme vydržet, nic jiného nám nezbejvá!" "Stejně by bylo lepší, kdyby nezbejvalo!" "Kecáš!!" "Ba ne! Teď ne!!" "Co mi to tu vykládáš?! Nemyslíš, že na takovýhle řeči už máme něco za sebou!" "Máme za sebou....?! Jdi do hajzlu, dyť jsi k smíchu." "Tak to pozor!!" Kleinovi tlapy přišpendlily kolegu k zemi. "Budeš teď mlčet a já ti něco povím!" A ten nyní jakoby ho ani nepoznával. "V poslední době mi začalo vrtat hlavou, co je asi na konci všech těchto chodeb, protože není možný, že by konce neměly. A co když tam někde dál leží spousta žrádla, jsou tam ženský, nemají kdo by se o ně postaral a tak celý dny dlabou pytle bobulí a ohromně se při tom bavěj!? A možná, že tam čeká jenom na nás, na nás dva!" Přítel se začal hlasitě smát: "Pokud ti tohle štourá v palici, tak si docela slušně vadnej. Na nás dva! To se mi snad zdá! A kdo ti to prosím tě řek?" "Nikdo, tuším to, ale tobě je zbytečný něco vykládat. Maj tě takovýho, jakýho tě mít chtěli! Si hotovej! Já se ale své poslední možnosti nevzdám! Hned ráno vyrážím a radím ti, aby sis to celý pořádně přebral!" "Přebral? Si blážen! Jakmile zjistíš, že jsme se jim nějak podezřele dlouho nepřišli ukázat, pudou po nás a do dvou nejpozději do tří dnů nás musej dostat! A i kdyby ne, čím se chceš na té své cestě živit?" "Klidně i tady těmhle chlupatejma potvora-ma a pít budu z kaluží! Musíš mi věřit, dokážeme to, určitě to dokážeme!!!" Pak oba ztichli a upřeli pohledy do vlnících se plamenů.

XVI.

Schwanter se zvedl z lážka. Měl očividně zlou náladu a ani v náznaku se od ní nepokoušel oprstít, jelikož ne on, nýbrž okolí se tu muselo umět přispůsobit. Přehodil přes sebe žlutý bavlněný župan a gestem vypálil k posteli: "Co ještě chceš!? Vypadni!" Drobná, snad sedmáctiletá dívka sklonila hlavu. Chtěla tak alespoň na chvíli uniknout ponížení, až si muž přečte její tvář. Bylo to marné, neboť podobnou situaci si vychutnával noc co noc a předem dokázal odhadnout, co se v ženině nitru odehrává. Víčka se jí bolestně stáhla. "No tak...!" /Ta dokonalost! Lidské chování je jako rovnice. Kdyby bylo proč, řeknu ti čím budeš za deset let./ "Neslyšelas!!! Ven!!!" /Ano logické to bylo, přesto by se tímto způsobem vždy spíše jen mýlil. Znal pouze jednu část pravdy, zatímco ostatní přehlížel, a to je pro každý úsudek i věštbu takového charakteru přeci jen příliš málo./ Chtěla se obléci, jenže pro něj tady k vyvrcholení chyběl stále poslední stupeň. "Půjdeš tak jak jsi a na hale spi nahá!" Váhavě se odploužila ke dveřím. "Stůj a vrať se! Na něco si zapomněla!" Čekal, že se dívka vrátí a pokorně poklekně u jeho nohou, ona však bez jediného pohybu zůstala stát, jen hlavu pozdvihla výš. /Mizernej den! / Koutky úst mu sebou pošukávaly rozčilením. Jestli něco nenáviděl, pak to byl vzdor. Sebemenší náznak odporu ho uváděl v šílenství. "Tak ty neslyšíš!" Stále nic. Chtěl....., ale pak od toho upustil - jeho ruka se ještě nikdy nesnížila k tomu, aby udeřila ženu. Připadlo mu, jako by se v ní proti němu začínala vzpírat všechna ta



nemyslí veteš. A to se ho už pozvolna zmocňval strach. /Co se to tady děje? Varování ze shora, nevýslovná opovržlivost jednoho z těch dvou splnit na 200% a teď?! Ne není to jak dřív. To by se předtím nemohlo stát! / Znejistěl. Najednou nevěděl co dělat. "Tohle tě bude mrzet! Teď jdi a hlaš se u svý komandantky." /A ještě ke všemu ten hlas. / Odešla. Zhasnul a poslouchal, jak se za dveřmi do tmy vzdalují její kroky. Nestačil postřehnout jak, ale začal se domnívat, že se jejich ozvěna znovu přibližuje. A náhle to pro něj přestaly být kroky jednoho člověka, ale staly se z nich údery tisíců bagančat. Zhroutil se do křesla, sevřel v ruce osobní zbraň a zamířil do dveří. Na čele mu vyrazil pot a on zaslechl, jak se mu o sebe třou špičky zubů. K baru a lahvi zbývalo jen pár kroků, nebyl se však schopen ani zvednout. Nespouštěje hlavu ze dveří, sáhl do kapsy županu a vylovil několik tablet. Pod jejich vlivem zvuky utichly a on es opět cítil jistěji. Konečně se mohl napít. "Blbost!" Rychle v něm zmizela první sklenice a pak další a další. "Ne, Nejvyšší nedovolí! Pevně je drží ve svých rukou a já nejsem o nic horší!" Pil přímo z lahve a pozvolna se nechával unášet alkoholovým sládnutím skutečnosti. "Kápo?" Membrána reproduktoru nad dveřmi se jemně otřásla. "Přicházím kvůli večernímu nástupu a nesu s sebou i celodenní výkaz plnění plánu." Vyslechl běžné formality. Mlčel, aniž by při tom pozdvihl oči od poloprázdné flašky. "Večerní kontrolu počtů dnes provedete místo mne. Necítím se dobře. Nic víc k vám nemám, můžete jít." Jeho zástupce to trochu překvapilo. Nebývalo zvykem, aby kápo byl takhle stručný, mimoto sám doposud nezažil kontrolu, jež by se bez Schwantera obešla. Nedal však na sobě nic znát, obrátil se a odpochoďoval ke dveřím. Tam se ale ještě jednou otočil. "Málem bych zapomněl, Kleine a ten druhý si dnes ráno nlpřišli pro stravu." Schwanter se zachmuřil. "Myslel jsem, že vydrží víc. Vy ne? Alespoň se nám potvrdilo, jakého neschopného odpadu jsme se to zbavili. Nemýlil jsem se." "Vy se pane nikdy nemýlíte!" "Ale nepřehánějte. Nakonec vaše práce pro systém také není bezvýznamná, to rozhodně ne! A teď jděte. Vlastně, počkejte ještě. Tuhle poslední zprávu jim přečtete až na konec. Apatřičně důrazně! Chápete, jak to myslím."

XVII.

"Sestro, prosím, buďte tak laskava a věnujte mi okamžik." Do zpola osvětlené chodby padl z otevírajících se dveří kužel světla. Bylo tu prázdno, pacienti spali, jen občas se na některých místech za zdi rozlehl křik, jak některého z nocležníků překvapilo ve snu cosi trýznivého. Klára se zastavila. V myšlenkách byla na jiném místě a tak jí hlas doktora, držícího ten večer službu, nepříjemně přivedl do skutečnosti. Co po ní může chtít? Měla jít tišeji a vyhnout se mu! Pokyny na noc? Pokusila se o přívětivý úsměv, jemuž ji roky služby bezchybně naučily. "Prosím, pane doktore." Vstoupila do ordinace. Nebylo tu nic, co by jí na prvý pohled výrazněji zaujalo. Vitřina s léky, několik ampulek, pracovní stůl, psací stroj, dvě židle, na zdi celkem nezajímavá skica pracovního a v jejím záhlaví: "Všichni máme pouze jediný cíl!" To jí přinutilo zamyslet se. "Líbí se vám?" /Jediný cíl? Jaký cíl? / "Na něco jsem se vás ptal?" "Odpusťte, ta tvář mi někoho připomněla." Lékař zpozorněl, jako by předtím zaslechl její otázku. Byl to starší shrbený, spíše úřednický typ člověka. Vrásky mu hustě lemovaly celé čelo a spod rtů vykukovaly nepřírozeně bílé a evidentně falešné zuby. Představa si ho v posteli a tento obraz způsobil, že se její obličej znovu pohnul. Usmála se. Pokusil se o totéž, ale výsledek byl dosti žalostný. "Jak vidím, máte dnes dobrou náladu. Té není v našem povolání nikdy nazbyt." Souhlasně přikývla a přitom postřehla, jak se při posledních slovech jeho výraz ještě ochladil. "Já k ní bohužel důvod nemám." /Všechna ta "bohužel", vybrané vystupování a zatím nic, nic a občas strach/. Začalo to na ní padat. Nejraději by se rozběhla někam pryč, jenže /a zatím všim někde strach/. Napadlo ji, jak by asi vypadal strach, kdyby na sebe mohl vzít lidskou podobu. "Mám obavy o vaši budoucnost, sestro. V poslední době

jste se změnila a já nejsem jediný, koho to znepokojuje!" /Tvoje obavy. O co asi ty tak můžeš mít obavy?! Máme obavy./ Ale strach pomalu jak rakovina napadal její vnitřnosti. "Jistě jste už slyšela o tom, co se děje tam dole. Něco se nám vymklo z rukou a postižených tentokrát nebude málo." Vzpomněla si na něj. /A kdybych ho ztratila ?/ Pohledem sklouzla po blýskajícím se skalpelu na kraji stolu. /Odkud se tady mohl vzít?/ Vzpomněla si, jak jí muž, jehož tvář již v paměti nenašla, vyprávěl kdysi dávno v dětství o něčem, čemu se za starých dob říkalo osud: "A ten poznáš vždy až v té nejposlednější chvíli!" "Co se týče mě, nevím co máte na mysli, pane doktore. Ale přesto se nemusíte obávat, jsem stejná jako tehdá, když jsem tady začínala. Abych se přiznala, o to, co se děje na halách se příliš nestarám. Ano, jisté zprávy dorazily i ke mě, ale připadá mi při nejmenším pochybné myslet si, že by se pod pevnou rukou našeho systému mělo odehrávat cosi nebezpečného. Celé to bude zřejmě značně nadnesené." Chtěla se mu podívat do očí, tentokrát se to nepodařilo. "Rád bych sdílel váš názor sestro, ale fakta jsou jiná!" Zatvářil se poněkud tajemně. "Lidé pochybují, chtějí znovu padnout do záhuby! Třicet případů v jediném dni a to jen u nás! Víte, co to znamená?! A my těm dole nemůžeme vzít vše, protože pak by si již nebyli schopni ani dojít ma záchod! Současná kapacita čističek je naprosto nedostačující! Chápete, co mám na mysli?" /Ale sponještě jednu noc s tebou! Jen jedinkrát odhodit tohle vše!!/ "Pane doktore, a nezdá se vám, že jsme v tomto případě se stali oběťmi zbytečné podezíravosti? Ti nahoře vidí zradu v každém sebemenším neschváleném konání." "Tak dost!!!" Prudce udeřil dlaní do stolu. "Zacházíte příliš daleko! Není na nás posuzovat skutečnou situaci! Tlumočil jsem vám pouze myšlenky předané mi z míst k tomu určených. Jak vidím, zřejmě jsme se ve vás nemylili!" /My? Kdo my?/ Odmlčel se, jako by sbíral síly do následující části hovoru. Nebylo těžké rozpoznat, jaké potíže mu činí potlačit v sobě zlost. "Kláro, vzpamatujte se! Je to stejné jako nemoc! Budu k vám teď naprosto upřímný. Také jsem to poznal. Skutečnost se vám najednou pozvolna stává klamem. Vidíte a slyšíte jen samou lež! Toužíte a chcete něco, co nemá tvar ani podobu a jednou by vás to nutně muselo zahubit! Kláro, potřebujete víru, absolutní víru v systém, protože on je to jediné, co vás může v této chvíli zachránit!" /Vždyť on tomu věří! To není možné, on tomu všemu věří!!/ "Pane doktore, nerozumím, vůbec nechápu, co tím myslíte? Jsem přece tatáž jako kdykoliv před naším rozhovorem!" Vědomí jí zahalila neprostupná mlha. Myšlenky a pocity jako by pohybem neviditelné ruky zmizely. "Pak tedy dobře, buďte si sama vlastní paní. Já prozatím nemám důvod nařídít vám očistu stoppaprsky, ale varuji vás! Kláro, buďte sama před sebou na pozoru! Jste zkušená poctivá sestra a byly by vás škoda! O lidském mozku toho stále mnoho nevíme, jedno je však již známo - - SAM SEBE DOKÁŽE ZNICIT a já se bojím, že pokud na cestě k tomuto svému zničení překročí jisté hranice, nenípro něj cesty názpět!" Nyní se mu do očí podívala. "Děkuji vám. Budu o našem rozhovoru přemýšlet. Mohu odejít?" Zklamala ho, jak to řekl. Vyznal se jí přece tady z celé duše, mluvil s ní jako se sobě rovnou! Z povzdálí jaksi cítil, že i když to nedala najevo, opovrhuje jím a to zranilo. Nemohl ji hned propustit, v tomto případě bylo třeba znovu získat převahu. "Ještě ne! Chtěl jsem se vás zeptat na toho ze čtyřky. Máte ho tuším na starost, ne? Ta nakaza, vždyť víte. Jak to s ním vypadá?" Měla pocit, že úder jejího srdce musel zaslechnout i on. Podlaha se pod ní zhoupla a jí se zdálo, že už nestojí na pevné zemi, nýbrž na palubě lodi, která právě vplouvá do bouře. "Je to stále zlé a myslím, že v nejbližších dnech nelze očekávat podstatnějších změn k lepšímu." "To je zajímavé, jeho lékař to vidí jinak." "Stav pacienta kolísal a jeho ošetřující lékař je již týden na odpočinku." "No dobrá, jděte tedy a nezapomente o čem jsme si spolu povídali!" Klára se vypořádala ze dveří. V prvním nepopsatelném návalu osvobození si připadala, jako by byla něčím nádherně opilá. /Ještě jednou! Jen jednou!!!/ Zůstala stát.

Ležel vedle ní. Jeho dech se v pravidelných intervalech dotýkal její rozpálené tváře. Oči měla zavřené a vše nad sebou vnímala jako obrovský rozevírající se květ. Sama byla v této hře jen nepatrným drobným lístkem, který pod vůlí jeho úst zlehka stoupal a klesal do neznáma. Děj neexistoval a byl nekončícím, čas zmizel. A i kdyby výkupným za tuto noc byla smrt, věděla, že by nebylo čeho litovat. Znovu a znovu naslouchala záchvěvům cizí bytosti a představovala si svět, v němž se asi nachází. Promluvil. Nerozuměla co říkal. Otevřela oči a věci kolem nabyly původních tvarů. Jedna skutečnost se rozplývala a na jejích pozicích se objevovaly rysy té staré a důvěrně známé. /Jakou tvář má strach, kde začíná a končí, kudy a napokrají čeho vedou jeho hranice? Chtěl vstát. Položila ruce na jeho záda a nechala teplo pronikat hluboko do dlaní. "Co jsi říkal?" "Myslím, že bys sem neměla chodit tak často. Musíme být opatrní." Posmutněla. "Vím, nejspíš se mnou teď nesouhlasíš, ale je to nutné." "Řekla jsem ti snad něco?" "Kláro, tady nejde jen o nás dva, tam dole je velmi mnoho zmrzačených tvorů a já si myslím, že alespoň někteří z nich čekají, čekají až se stane zázrak až za nimi na místo ranní sirény někdo přijde a pošeptá: Jste volní můžete jít, kam chcete, říkat co si myslíte, milovat a nenávidět podle svého nitra i přesvědčení. Někdy mívám tušení, že to už nebude trvat dlouho a předtucha mi napoví ještě víc, ale pro zatím je vše příliš zastřené a raději o tom nebudu mluvit." "Rozumím ti, poslouchá se to krásně, jenže já přesto musím myslet na nás dva." Přejel prstem po křivce jejích rtů. "Vždyť tohle není náš poslední večer." "Ano, ještě ne." Dobře věděl, co jí trápí, viselo to nad nimi i když o tom spolu doposud nehovořili. "Jistě znáš někoho, kdo nám pomůže! Musí tady někdo takový být!" "O nikom nevím." "Ale ano!" Náhle se v ní cosi zlomilo. Prosebně ho chytla kolem ramen. Mluvila rychle a hlas se jí chvílemi ztrácel v ústech. "Je málo času, ale ještě pořád můžeme! Večerní služba spí a hladce bychom proklouzli!" Chtěl ji přerušit. Přitiskla mu ruku na ústa. "Musí odsud vést cesta! Odejdu s tebou kamkoliv! Jedna jediná cesta!!!" Pak bylo ticho.

"Co je to tady za sajrajt?!" Kleine stihl udělat ještě dva kroky a zajel po rameno do zapáchající tůně. Ten druhý, jehož nesl na zádech mu v úzkosti křečovitě stiskl hrdlo. Kleine mu vypětím zaskřípěly zuby. Na to jeho hlava se zvrátila dozadu a zmizela v bahnu. Zápasíc o holý život, začal se kolem sebe divoce rozmachovat. Času nebylo nazbyt a jemu nezůstalo než zasáhnout břímě do žaludku. Po řadě pokusů se to i podařilo, jenže přítel na jeho rány nereagoval. Kleine měl před sebou poslední možnost a tak se ještě jednou vší silou napřáhl. Konečně se zátěž svezla ke dnu a on se dral dál. Během několika následujících vteřin zachytil pevnou půdu pod nohama, vyškrábal se ven, přitiskl k zemi a sledoval, zda - li se to kolem nehýbe. Ale jak se postupně vzdalovali od centra kanalizace, ubývalo potkanů, až zcela vymizeli. Obrátil se k močálisku, pokoušela se nalézt druhá. Nic! "Hej, slyšíš?! Slyšíš? Vylez!" Ticho. Chvilí váhal, škvírami mezi prsty protlačel kusy kalu a pak se znovu vrhl dolů. Klesal stále hlouběji, až mu to zalilo ústa i oči. Věděl, že musí nazpět a přesto ve své beznadějnosti neustával. Nakonec ho to přece jen donutilo vymrštit se nad hladinu. Doplavil na druhý kraj a tam se ztěžka svalil. "Slyšíš, sakra slyšíš mě!!!" A celé se to opakovalo znovu, jenže tentokrát už rukou narazil na jeho rameno. Pevně je uchopil a vlekl za sebou. Podařilo se. Sotvaže

oba vyvázli, Kleine nad svým druhem poklekl a začal jej křísit. V tom jako by byl život ukončen, ale jeli mrtev zatím nerozpoznával. Ani nevěděl jak dlouho to mohlo celé trvat, když zaslechl slabé zasténání. Ruce mu klesly podél těla a strnulost pozvolna vystřídalo uvolnění. Zjištění, že jeho přítel žije, mu vrátilo naději. "Určitě se odsud dostaneme a pak" Překulil se na záda. "A pak" Snažil se vzpomenout na chvíle, kdy byl opravdu šťasten, jenže celá minulost mu splývala do jedné jediné roviny vyjma několika otřesných pocitů úzkosti před trestem. /Mezi řídícíma? Když mi kápo slíbil, že to se mnou ještě zkusí? Ne, to byla svině! Krysa kápo! / Zachtělo se mu mstít se, odplatit se za všechny ty nekonečné bídné dny. Nenapadlo ho ale nic a tak alespoň začal řvát, zesiluje přitom hlas až do chrapotu. "Kápo, ty kryso, kryso, kryso" /Tak tohle je vlastně můj poslední srovnání si dluhu. Nádhera! Teď už mu nepatřím a nikdy nebudu! Ať si mě zkusí najít, ať hledá prašivec, sejmul bych ho, jen by sem strčil svoji slizkou palici! / Vžíval se do nejsurovějších způsobů odvety a nesmírně ho to uspokojovalo. Jakmile se jich dostatečně nasytil, opět se ponořil do úvah. /Ale ještě musí přijít to, na co celý život čekám! Smysl otročení na hale, chcípání a nejspíš i týchle cesty! A bude to takový, že si to dneska ani nemůžu představit! / Zářil a usmíval se, oči upřeny do ztrouchnivělého stropu. /Spát celou noc a ženskou! Den!! Tejden!!! Rok!!!! Žádný ty je-ích jich podělaný nástupy, zákazy, dvanáctihodinová fachačka, pochodovat, nechat se tlouct! / Zduchnul do probírajícího sedruha, aby mu to ze sebe hned pškně vysypal, ale ten okolní svět stále nevnímal. /No nevádí, máme čas. Budeš koukat, z čeho jsme jim to vyvázli, jak parádně jsme je převezli! / Zarazil se. /Kdo by sem za náma lez?! Naši kolegáčkové.....? Určitě ne, i když....?! / Věděl že bezmyšlenkovitě vyplní kterékoliv kápovo nařízení. /Řídící? / To mu připomnělo čím kdysi sám byl. /Já...? Mohl jsem já dělat něco podobného? / Netušil, kdo se to v něm pohl a tušit také nemohl, neboť i otázky svědomí patřily do oblasti myšlení a pocitů, jejichž byli pracovní starostlivě a neúnavně oprošťováni. Tak ti jistě ne! Žijou si moc dobře, aby tady kvůli nám nasazovali krk! / Raději odehnal kupící se obavy a znovu se opíjrl představami budoucího. Ty mu navrátili iluzi neskonaleho štěstí. /Bylo mi snad někdy líp? Kdepak, takhle mi ještě nikdy nebylo! Jsem na dobrý cestě a nesejdu z ní! / Otočil se ke kamarádovi. /Nebude to lehký, ale neboj nenechám tě tu! Spolu jsme do toho šli a spolu to dotáhnem do konce! / Uprostřed těchto odhodlání a tužeb na několik hodin usnul, aby pak vstal, složil si druha na záda a pokračoval v útěku za svým snem.

XX.

Siréna dvanáctkrát řezavě zakvílela, ohlašujíc poledne. Tento způsob rozlišování jednotlivých částí dne byl ve spodních patrech systému nutný, neboť ve většině chodeb a hal panovalo jednotvárné čtyřadvacetihodinové pološero či dokonce naprostá tma. Přesto však i v těchto místech bylo možno spatřit světlo v jeho pravé syté podobě. Nacházelo se v kancelářích řídících a sídlech úsekových šéfů. Pokud jde o pracovní, ti by o něm v podstatě neměli představu, nebýt večerních nástupů, při nichž se jim přímo do očí rozzářily kopule obrovských reflektorů, aby je bolestí upozornily, že další z nekonečné řady dnů se chýlí ke konci. Na každém mužském i ženském bloku bylo ale též několik jedinců, tohoto zážitku uchráněných. Patřili do uklízcích čet. Jejich úkolem bylo likvidovat tělesné ostatky mrtvých a jelikož byli v nepřetržité pohotovosti, nemuseli se večerních kontrol účastnit. Za to, že se nikdo z nich nepokusí šířit systémem poškozující názory nebo uniknout, zodpovídal hlavní "smrtisluh" a ten se tím, pro častou opilost a nechut, jakkoliv se namáhat, většinou nijak nezatěžoval. Nakonec, své lidi znal a když ulehli k spánku,

střežil je v kobce jeho hlídací.

"Nevidělaš někde šestku a osmičku? Shání se po nich hlavní." - zahulákala přes chodbu dohola ostříhaná ženská na svoji spolupracovnici. Obě byly oblečeny do černých hábitů s výrazným, jasně bílým křížem na prsou. "Vím, už jsem je za ní poslala!" - odpověděla ta druhá a pokračovala ve své cestě.

"Děvčata, mám tady pro vás práci, ale tentokrát to spěchá. Sama komandantka dvou čtyřek mi kvůli tomu volala. Nějaká z jejich spadla při opravě ventilátoru z konstrukce. Musíte s sebou hodit, jinak nám na příští měsíc strhnou příděly." Šestka a osmička souhlasně přikývly. Svoji hlavní měly obě v oblibě a to nejen pro její postavení, nýbrž i rozumný shovívavý vztah k podřízeným. Obdiv vzbuzovala také její svéráznost a občasné sklony odporovat nařízením shora. Byla to blondýna, vyšší, plnoštíhlé postavy, s klidnou tváří, s hustými, do pasu splývajícími vlasy. "Nemějte strach šéfová, o příděly nepřijdem!" Přívětivě na ně pohlédla a holky vyrazily za svojí prací Cesta k hale čtyřicetčtyři jim nezabrala mnoho času a tak již po chvíli nakládaly na nosítka tělo mladé ženy. Byla to ta, kterou před časem ponižoval Schwantér a ona se mu vzepřela. Z úst jí ještě stále vytékal slabý proužek krve, jinak na ní přes výšku, z níž se zřítila, nebylo vidno dalších zhmožděnin. Jedna z přistojících ji teď hadříkem otřela ústa a upravila vlasy. "Byla hezká, vid." "Kolik ji asi tak mohlo být? Sedmnáct?" "Chudák!" Ta druhá o krok ustoupila a letmo přejela očima po obrobně. "Myslíš, že to byla náhoda?" "To nám už nikdo neřekne. Možná to chtěla sama nebo jí" Zmlkla. Pak obě uchopily nosítka a spěšně odcházely z haly. Nazpět jim to trvalo déle, neboť musely mrtvolu dopravit až do centrální roztokovny. Jakmile tuto část za sebou, uložily ji do průhledné skleněné vany a okamžik nad ní bez hlasu postály. Ani nevěděly, co se to s nimi děje, ale náhle měly pocit, jako by je někdo přikoval k zemi. Tam z vany na ně zíralo cosi velmi trýznivého a zároveň již tak vzdáleného, až je napadlo, že to vlastně není dívka, koho tu pochovávají, ale nějaký nádherný usmrčený anděl. Poté jedna otočila kohoutkem a dovnitř začal vytékat roztok kyseliny vysoké koncentrace. Tělo a obličej bytosti, jako by se to teď vše vznášelo na vlnách. Její rty rozevřel úsměv a ony pomalu odplouvaly k otvoru odpadové reury. "Chval! Nejvyššího!" "Chval!", zašeptaly ženy a odcházely pryč.

XXI.

Noc. 3037 se narovnal a opřel o zeď. Chodbou se k jeho pokoji blížily kroky a on napjatě očekával kdo vstoupí. Dveře zaskřípěly a v nich stanul muž v dlouhém koženém plášti. Došel až k posteli a položil na ni několik kusů oděvu a boty. "Pospěšte si, mohl by sem někdo vstoupit a já nechci aby nás tady spolu viděli." "Děkuji, ale nemusíte se obávat. Všichni spí a dnes už nikdo nepřijde." Poté svlékl nemocenský erár a začal se přestrojovat do donešeného. Když byl se vším hotov, ještě si rukou přičísl vlasy, urovnal nepřiléhavé části obleku a vyšel s tím druhým ven. Tam panoval naprostý klid. Noční dozorčí, jak bylo dobrým zvykem, na svou službu nehleděli a tvrdě spali v jim vyhrazené odpočívárně. Muži nyní prošli hlavními dveřmi a dostali se k výtahu spojujícímu jednotlivá patra. Ten v plášti jej vypínačem přivolal. Vzdálenosti mezi poschodími byly značné a tak oba museli chvíli čekat. Konečně byl tady. Dveře se automaticky otevřely a oni vstoupili dovnitř.

XXII.

Kleine byl u konce svých sil. Po kůži se mu řinuly stroužky potu a dech chrčel z plic jak u k smrti štvaného zvířete. Vrávorál, padal, vstával a znovu se svým přívažkem rozkymáceně vyrážel kupředu. Opětovně mu podklouzly nohy a oba se bezvládně svalily do kalu-

žiska. "Kurva, kdyby ses aspoň trochu snažil, takhle je to k nevydržení!" Přítel neodpovídal. "No jo, já vím, ale zvládnou to sám." Přehodil si její přes rameno a potácel se dál. Nedokázal si představit, jak dlouho to takhle potrvá a trvá, ale vědomí mu napovídalo, že jsou na cestě několik měsíců. Chodby se nyní stávaly stále užšími. Na některých místech byly i ze třech čtvrtin zavaleny a on se jimi prodíral po břiše, táhnouc druhá na svázaných kusech oděvu za sebou. Staré stěny tu dosti chatrně vykonávaly své původní poslání a hrozilo, že chlapi budou pod nimi každým příštím okamžikem zavaleni. "Nic není věčný a tohle se jim co nevidět sesype. Jsem zvědavý, co pak tam nahore budou dělat, až jim v kanálech začnou stoupat hladiny! Kéž by se v tom svinstvu všichni hlavouni!" Vláčeny byl stále zticha a Kleina to neodvratně a jistě přivádělo k zběsilosti. Prozatím však jeho vůle odolávala, prozatím! Nanovo zapadli a to byl zlom! Zuřivost se zmocnila jeho já! "Jdi do hajzlu!!! Co tady s tebou?!! Kdybys něco kecnul, ale takhle!!!" Vztekle převalil kolegu na záda. "Tak slyšíš!!!" Kleče nad ním zpozorněl. Ten se ale nepohnul a ta nehybnost Kleina zcela ochromila. Přiblížil se a přiložil ucho k ústům. Nic! Zhola nic! Tělo bylo opuštěno. Začal s ním trást. "Hej...!! Co je?!" Ticho rostlo do obřích roz měřů. "To není možné!!! NE?! Kámo kamaráde, procím tě vstávej, vstávej!!!" A to si už pro Kleina krácelo šílenství. Objal druhá v podpaží a nutil mrtvolu k chůzi. "No vidíš, jde...., jde to! A jak...!" Nové poznání s proměnilo v smích rozléhající se prostorami kolem nich. Pak naposledy padli a on procítl. Stočil se do klubka a začal sténat. "Tak tohle měl bejt ten nověj život, tohle je ten konec, naplnění, děvky a my s nima nádherně zkouřený?! Proč my jsme vůbec přišli na svšť? Jakou to mělo cenu? Bahno....., až do poslední chvíle bahno a nikdo už na tom nic nezmění!!!" Nabyl předtuchy, že vstupuje do času uzavření. K proti lehlým výčnělkům zbývalo tak dvacet metrů. Přeměřil vzdálenost, vrýváje si očima do paměti místo, jemuž svěří svou pozůstalost. Rozběhl se a plnou vahou do nich narazil. Jenže kdosi s jeho počínáním nesouhlasil, a tak se scéna musela několikrát opakovat. Tmou se ploužila bídná zkrvavená postava. Okolní stěny se pro ni staly mlhou a na to mlha zástupem žen. "Co jsme ti udělaly, že chceš naše prsa, břich a rozkroky vystavit bolesti tvé roztloukané hlavy? Cožpak si nepoznal, že zde není jiného, kdo by ti daroval více? Kolikrát se vše v tobě ubíralo cetsou k nám, kolikrát jsi o nás snil, kolikrát nás potřeboval, kolikrát v nás viděl jedinou možnou spásu? Co chceš ještě slyšet?! Nebylo nám dáno pochopit, nebylo nám dáno spoutat slovy to, co je jimi spoutat nemožné. Kdo s tebou, neopouštěje tě, přečkal všechny ty pošetilosti a víry, jimiž ses obklopil a ověšel v čase, velké myšlenky a řády, doby hromadné a stejně tak skutečné ubohosti i naděje a jejího zhmotnění se?" A tak tam Kleine stál a přemýšlel, jestli to není zase jen lešt. Došel až k ženským a nechal si ten nepochopitelný div svítit hluboko do mozku. Dotýkal se jich a ptal: "Řekněte jméno toho, co vás za mnou posílá a jaká je to síla, která nás tak pevně spojuje? Odkud přišla a proč?" Z řady vystoupily tři ženy. První dvě uchopily Kleina v podpaží a pozdvihly, ta třetí před ním klekla a zlehka přiložila dlan na jeho přirození. "Zavři oči a představ si. Dole pod námi jsou nedozírné bílé pláně, sněžné pláně, pláně NICEHO. Asi tak uprostřed země NICEHO ční dvě skaliska, dvě do špicí zahrocená skaliska." Viděl před sebou až s neuvěřitelnou dokonalostí hmotu každého ženina slova, jak bylo jedno po druhém vyslovováno. "Mezi těmi skalami pak v prostoru visí bytost. Vidíš ji?" "Ano, vidím." - odpověděl Kleine. "Vidím dvě skály a mezi nimi bytost. Ta bytost je muž i žena a žena i muž." A ona pokračovala. "A to ji trýzní. Neboť není většího utrpení, než být obojím v jednom! Pro to se stane to, co právě spatříš. Ale nemysli, navždy to východiskem není. Je to jen dočasná úleva, snadi cesta za poznáním." "A bytost jako by se celá chvěla, rozpíná se a sténá, praská! Na vrcholech těch skal stojí proti sobě dvě postavy - žena a muž!" "Ano, a to jsem já a ty!" "Ale cosi nás znovu začíná k sobě používat, sílí to a já musím vše jen s největším vypětím přemáhat, protože pak....., pak bychom se oba

zřítíli. To je údhšné! Nezbyvá víc, než sliby a naděje, víra a láska, kterou si přes tu vzdálenost jeden druhému dáváme! Jenže mě i tak stále něco nutí zapomenout a vrhnout se k tobě, vzepřít se veškerým neodvratitelnostem i smrti a na jediný okamžik s tebou splynout!" A tehdy žena naposledy pravila. "A od té chvíle začal jeden druhého hledat. Začali po sobě toužit, začali se poznávat a nezabránili jim v tom propast mezi nimi, už nezabránia bude tomu tak dál a dál až.....? Ale možné je vše a nemožným jen jedno, že by mohlo existovat něco, co by možné nebylo!" Ženy položily Kleina na zem. "Proč mě všichni týráte? Proč ničemu nerozumím a to, co mám, není víc než-li jen pochybnost? Jaký to smysl? K čemu? Cožpak lágr nebyl větší jistotou jak celá tato pochybná a podivná cesta? NE, už nechci, nechci dál žít! Chci být NIC, slýšíte, nepřeju si víc, než stát se NICÍM!!!" Ale ženy už jen mlčely. Nebylo třeba dalšího, věděly, že půjde dál. A Kleine nakonec přeci jen šel. Otočil se k místu kde zůstal ležet přítel a pokračoval chodbou.

XXIII.

Od dveří ji oddělovalo pár kroků. Klára k nim došla, ale potřeba mít jistotu ji ještě stačila přinutit, aby naposledy očima zabloudila do prázdné chodby. Tam bylo ticho. Nic nenasvědčovalo, že by zde snad ještě kdosi bděl a tak jí slabé šeravé osvětlení zůstalo jedinou odpovědí. /Bylo možné tady žít? Je možné i tady žít?/ Tíseň ji chytla kolem pasu. Zachvěla se. Cítila, jak jí čísi zkoumavé pohledy ani na okamžik nespouštějí ze střežu, čtou myšlenky a vše sčítají do úhledných sloupců. /Ne čističky, ale až se vědomí každého z nás stane tím nejspolehlivějším slídilem, pak přijde konec!/ Úzkost oživila scénu. Celá chodba se jí prudce naklonila a ona před sebou spatřila stoupající dav hrbících se lidí. V jednu chvíli se stádo zastavilo, kajícně zahučelo a nato se tváře všech nasměrovaly dolů k ní. /Co po mně chcete? Co mi chcete vyčítat?! V právu.....? A jaké je to vaše právo? Že jste se v čas nechali ohnout, že vaše právo vždycky spěchalo tam, kde byla síla a moc?!/ Ale jak se obličejuje jeden po druhém opět vzdalovaly, zbývalo toho z nich stále méně. Po těch asi tak uprostřed zářily už jen zuby a tváře, blížící se vrcholu, se ztrácely, jakoby jich před tím ani nebylo. Vešla do pokoje a rychle za sebou přibouchla. Vidina se rozplynula a příjemné teplo se teď přitisklo na tělo. Konečně se trochu zorientovala a našla lůžko 2037. Vzpomínka na něj ji celou ovládla. Měla chuť rozběhnout se tam, padnout mu do náruče, schovat se v ní a nikdy to místo neopustit. Přesto šla pomalu a klidně, nenechávajíc na sobě zdání jakéhokoliv vzručení. Ve stejném okamžiku se na chodbě otevřela skleněná křídla průčelních dveří a dovnitř vstoupili dva muži v dlouhých kožených pláštích. /Ale kdyby touha mít v rukou vládu a moc nebyla velkolepější než všechny ostatní lidské cíle, cožpak by do nekonečna mohla ovládat tento svět?/ Na opuštěné lůžko dopadl stín ženy. /Jenže jaké tedy a kde je to místo, existuje vůbec nějaké?/ Chodba se začala zaplňovat personálem. Nato však ani jeden z chlapů nehleděl. Šli jistě a neotřesitelně za svým posláním. "Sestra Klára?" Otočila se. Zůstala sama. /Nakonec jak jinak se mohla tato beznadějná cesta skončit?/ Pousmála se. "Čekala jsem vás." Oči spolupracovníků byly nemilosrdné. Stanula před zástupem. Sešli se tu všichni, všichni do jednoho. Tajní zachovávali chladné, nic nevyjadřující masky. Do popředí nyní vystoupil lékař, který ji před časem tak úzkostlivě varoval. /Veřejný soud?/ Ale nyní už na ničem nezáleželo, myslela na něj! Doktorů, přítomnost osob z vyšších míst, očividně ovlivnila a bičoval se teď všemožně vyniknout. "Jsem otřesen.....!!!, absolutně se neslučující.....!!!, byla pošpiněna!!!" Proud vlastních slov ho nesl vzhůru a on odkrýval před davem sebe sama, roky tvrdé práce na sobě samém. A dav to všechno viděl, spatřil velikost jeho nitra, naslouchal britkosti a mistrovs-

tví jazyka i té ohromující a nedosažitelné, psí oddanosti. Konečně doplul až k vrcholu. "... Nejvyššího...!!" Tady cesta končila, dál nebylo kam jít. Okamžik neskonale slasti. /Proč jen jsou chvíle, kdy člověk stane na horizontu, vždy tak krátké? Míhnutí a vše se ztrácí./ Jak ho tu Klára sledovala, napadlo ji, že ten člověk je možná schopen cítit více, nežli kdokoliv z tohoto shromáždění. A přestože to byl právě on, kdo nad ní měl dokonat nelítostný a nezvratitelný soud, nemohla říci, že by k němu chovala nepřátelství či odpor. /Škoda, že jsme se nesetkali v jiné době a na jiném místě. Je to smutné, neměl jste se nechat oklamat./ Jeho tvář zkameněla. Proslov se chýlil ke konci. "Pro zneužití naší důvěry, za chystaný útěk a zradu, zradu Nejvyššího navrhuji ten poslední z postihů!" Odmlčel se. "Ještě, než přistoupíte k závěrečnému posouzení její viny, chtěl bych vás požádat: Buďte spravedlivý, ale nenechte se obměkčit! Skutečná pravda nezná ústupků! A nyní, kdo se mnou souhlasí, nechť zvedne ruku. V tom zmatku nemělo smysl hledat. Na svém místě zřejmě nezůstala jediná. Klára zavrávala. Ne, to nechtěla! "A proto vás, sestro, jménem kolektivu odsuzuji tímto okamžikem k trestu smrti! Budete viset!!!" Nohy se jí podlomily a ona sklouzla na zem.

XXIV.

"Pane, Nejvyšší vás očekává." Muž v černém, na tělo padnoucím obleku vyšel ze své kanceláře. Venku byl krásný den. Slunce skrze skleněné tabule stropu vytvářelo na podlaze okouzující stínohru a ta jeho vnitřní pohodě jen dodala. Bylo mu skvěle a i přes důležitost události, před níž právě stál, neměl v sobě pocitů neklidu. Zpomalil u jednoho ze zrcadel a přehlédl svůj zevnějšek. Elegantní mladý muž - vůdce si toho jistě všimne, potřebuje mít po svém boku lidi jako je on! Šel dál. Kolem se prohnaly dvě mladší úřednice. /Krásné ženy!/ Dva, tři vyzývavé pohledy. /Ale nyní ještě ne, až později./ Jak rozkošně byl obklopen takovýmto prostředím. Ne, nezklamal, nezklamal v ničem! Ze dveří po levé ruce vyšel Braune a hluboce se mu uklonil. Tak už i tihle o něm vědí. Co nevidět by mohl být vedle Nejvyššího druhým mužem systému! DV neomezeno, naprostá volnost a účty skládat pouze jemu! Zatoužil nadechnout se čerstvého vzduchu a vstoupil proto na konci chodby do balkónových dveří. Na terase se k světlu klubaly první jarní květy. Rozhlédl se po donekonečna se táhnoucích, obřích betonových krychlích. Vše nenásilně plavalo v rašící zeleni. /Člověk musí vědět, co chce a vše ostatní závisí jen a jen na síle jeho chtění./ Uměl chtít! Kus před ním tryskala fontána a její voda se do třpytivých kapek rozrážela z mís. Pokračoval v cestě a stanul u výtahu, vedoucím přímo k vůdci. Dva tajní z jeho osobní stráže jej pečlivě prohledali a pak už se vezl až tam. Ještě se spěšně upravil... "Nejvyšší, tady váš vyslanec z podzemí, bývalý 2037." "Vstupte Ernste." Vůdce stál u svého pracovního stolu a na jeho rtech visel tichý přívětivý úsměv. "Díky bohu Ernste, měl jsem již obavy, aby nedošlo k nějakému nedopatření. Ale jak vidím, vše je v pořádku. Posadte se prosím." "Děkuji, pane." Oba muži zasedli ke stolu naproti sobě. Nejvyšší rozléval z lahve do sklenic. Měl klidnou rozvážnou tvář a na prvý pohled působil velmi vyrovnaně. 2037 ho tajně srovnával se svojí podobiznou v zrcadle. Jak jej obdivoval! Vůdce pozdvihl číši. "Na vás a na vaši práci Ernste! Za ta léta jste pro nás vykonal nesmírně mnoho!" 2037 se ohradil. "Ne pane, to je pro mne příliš velká čest!" Vůdce lehce pokynul hlavou. "Ale ano, je to mé přání. Splňte mi ho:" "Pak tedy, pane, dovolte, aby další přípitek patřil Vám." "Nu dobrá Ernste, dnes k tomu máme oba oprávněný důvod!" Dopili a Nejvyšší znovu naplnil sklenky. "Situace se v posledních dnech podstatně zlepšila. Zdá se, že nám se v budoucnosti podaří vyrovnat se se všemi nastávajícími problémy. Konečně byla do provozu uvedena i Braunova nová čistička. Velkolepé dílo! No, ještě se s ním seznámíte. Bu-

de nezbytné, aby jste byl v co nejkratším čase vpraven do poměrů tady u nás!" 2037 skromně dodal. "Snažil jsem se pane, dle svých nejlepších schopností, ale uvědomuji si, že mé dílo je pouze jednou z postradatelných částíček v tomto ohromném soukolí." "Zbytečná a nemístná skromnost Ernste. Udělal jste pro věc mnoho!" Vůdce se na okamžik zamyslel. "Víte, Braune odstraňuje pouhý konečný produkt nákazy, jenže Vy, Vy jste ničil už sami zárodky. Zákeřné a počáteční šířitele zhouby! Kolika halami a odděleními jste to vůbec prošel?" "Pane, nezlobte se, ale mám pocit, že už bych to ani nesečetl:" Vůdce se opět rozjasnil. "No vidíte, a pak ta skromnost! Mít víc takových lidí jako jste vy, nikdy by k ničemu podobnému nedošlo! No mám s vámi dalekosáhlé plány. Přemýšlel jsem i o vašem spojení s Braunem. Co tomu říkáte? Samozřejmě, že vaše úloha by nebyla podřadná!" 2037 byl zklaman. Představoval si sebe tady ruku v ruce s Nejvyšším. "Jen vy pane vidíte a chápete co ostatním uniká." Vůdce zvažněl. "Ptal jsem se vás na váš názor, Ernste!" "Vaše přání je mou vůlí!" "Tedy souhlasíte?" 2037 přikývl. "To jsem rád, už jsem měl obavy, že vám to nebude vyhovovat. Chápejte, mluvím s vámi jako se sobě rovným." "Nezasluhuji si to pane!" "Ale Ernste, už jsem přece mluvil o té vaší skromnosti." Dopili a vůdce nasadil ještě přístupnější tón. "Ale to bych pro samou práci zapomněl, že je vás třeba náležitě odměnit! Hned jak opustíte mou kancelář, uděluji vám šest měsíců rehabilitační dovolené. Záleží pouze na vás, kde ji budete chtít strávit. Veškeré vymoženosti zřízení jsou vám samozřejmě k dispozici. Máte ke mně ještě jiných přání?" 2037 zneklidněl. Nastal čas vyřídít účty. "Nejvyšší, tím nejzákladnějším ukazatelem mé práce dole bylo nepřipustit si jakýchkoliv citových pohnůtek. Musím se vám přiznat, že v tomto ohledu jsem neobstál." Vůdce na něj překvapeně pohlédl. "Jakto neobstál? Co to říkáte Ernste!" 2037 pokračoval. "Ano pane, na hale kápa Schwantera jsem v tomto ohledu zklamal. Ani nevím, jak k tomu došlo, ale postupem času se mě zmocnila k tomuto muži nepřekonatelná nenávisť! Chtěl bych se před vámi ospravedlnit, ale nemohu. Onen pocit mě totiž stále pronásleduje!" "To je přeci pochopitelné! Nijak vám to nezazlívám. Tedy....?" "Abych mohl i nadále provádět svou práci, jak nejlépe dovedu, musím se této nenávisti zbavit, neboť by mne neustále odváděla od díla." Vůdce ho přerušil. "Ernste, no tak.... Co po mně žádáte?" "Kápo Schwanter by měl být za své chování k mé osobě ztrestán i když chápu, že plnil pouze své povinnosti." "A víte o tom, že Schwanterova hala v celoročním bodování zvítězila? To nebude dobrý příklad, uvědomujete si to!" 2037 začal předstírat, že od svých záměrů upouští. "Ano pane, promiňte. Je to jen malichernost, má zbytečná přecitlivělost!" Nejvyšší však u tématu setrval. "No dobrá. Snad bude možné vám vyhovět, ale celá záležitost musí nutně proběhnout v tajnosti!" Opět se chytil příležitosti. "Pane, nechci vás svým problémem dále zatěžovat! Vyrovnam se s ním sám:" "Něco jsem vám slíbil a já své sliby plním! Jaký trest jste zvolil?" 2037 cítil po celém těle slastné chvění. "Myslím, že by mu práce v kanalizaci nemohla uškodit. Pokud zůstane stejně schopný jako doposud, jistě i tam nabude patřičného postavení!" "To ale znamená, že mu před tím budeme muset upravit DV a nějakým způsobem natrvalo změnit podobu, aby nám ho tam dole nepoznali.!" "Vůdče, můj obdiv k vám nezná hranic!" "No dobrá, ještě okamžik posečkejte." Nejvyšší zvedl telefon a krátkým hovorem zajistil uskutečnění příslibeného. "Je dalších přání?" "Díky vůdče, není!" "Pak se tedy ještě napijeme. Skoro bych zapomněl. A co ženy? Tam dole to z této stránky nebylo zřejmě příliš lákavé. I když nakonec váš poslední případ.....?" 2037 se uvolnil a po rtech mu přeběhl lehký stín. "Zameškané bude brzy napraveno." Vůdce čekal v tomto směra víc. Myslel si, že prožité s Klárou zanechalo v jeho podřízeném hmatatelnějších stop. Snad by i vyhověl případné prosbě o její omilostnění. Nu nic, dále se otázkou nezabýval. Seznámím vás se vsou novou písarkou. Je to půvabná žena a myslím, že si spolu budete mít co říct." Po druhé a naposledy zvedl telefon.

"Paní Běhmová, buďte tak laskava a navštivte mne." Žena byla okouzlující. Ať se 2037 snažil sebevíce, jeho pohledy zůstávaly nekontrolovatelnými. Hovor pokračoval, jenže on ho už nevnímal. Přijetí v sídle Nejvyššího se vršil do poslední fáze. Přátelské loučení se s vůdcem. "Paní Běhmová, pokud Vás požádá, buďte mému příteli nápomocna. Ani nevíte, co pro nás znamenal a znamená!" Vyšli ven. Kamsi ho vedla, ale on se o cestu nestaral. Zastavili se uprostřed rozlehlé zahrady. "Bude milé dělat společníci muži jako jste vy!" Přitiskli se k sobě.

XXV.

Vlhká slůj a tma, které oči nepřivyknou. Zdá se mi jako bych slyšel kohosi donekonečna se pokoušet vyslovit jediné slovo. Ale ten zvuk připomíná spíše malé dítě, jenž spolkl kus potravy a ten se mu vzpříčil v hrtanu. Přibližující se a pomalé údery těžkých okovaných bot. Děsíci zvuk. Hlava klíče byla vražena do zámku a dovnitř vniká světlo, aby převládlo. Chlapi zůstali stát a pozorně sledují pohyb těla a duše tvarující obličej. Prvý:/Je to kočka nebo člověk? Vypadá to jako kočka, ale je to žena./ Druhý:/Štítím se, ale prozřetelnost jistě nedovolí, abych byl tímto svinstvím nakažen./ Povinnost:/Na co tu čekáte, dávno jste již měli být na chodbě!/ Prvý a druhý se podvolují a rvou tělo za ruce po zemi ven. Prvý:/Nerozumím. Kdosi ve mně říká NE. Být šetrnější.....?/ Povinnost:/Mlč nebo budeš ztrestán! Nejsi tu od toho, aby ses ptal!/ Druhý:/Choval bych se důstojněji, myslí: Byl bych k ní surovější, ale v tomto případě by mi to zřejmě nepřineslo žádné štěstí./ Žena se vzpírá, začíná sténat. Prvý se neovládne:"Ty poslyš....!" Druhý čte v jeho rysech. "Ale.....?" Posměšně se zašklebí. Prvý se vzpomíná a nelítostně smýkne ženou. Necítí již nic. Druhý doplňuje kopancem. Oba pozdvihnou ženu výš a pevně ji mezi sebou sevrou. Ta začíná vydávat hrdelní zvuk, postupně převyšující vše. Chlapi sebou trhnou. Strch: /Ani jeden z vás se ji už nedotkne!!!/ Ženě se navrací dřívější smysly: /Chtěla bych být stejná jako tenkrát s tebou! Chtěla bych mít v sobě ještě jednou to, co tenkrát s tebou!/ Přestane naříkat. Chodba a zdi: /Všichni tě milujeme, ale odpusť jsme jen mrtvé předměty./ Chlapi ani nekecnou. Mít to tak už všechno za sebou, jako by se tu na nás někdo chystal!/ Osud: /Kdysi dávno tě myšlenky zavedly až k mému království. Jsi už blízko, cítím tvůj dech. Stačí jen uchopit jediné slovo. Nemohu ti pomoci. Vzpomeň si na slovo slov!/ Žena: /Jsem přes příliš vyčerpána. Je pozdě, nemohu./ Chodba a zdi: /Je to šleasství! Za co jsme byly ztrestány nehybností?!/ Oba chlapi zrychlují a dávají se se svou obětí do běhu. Žena: /Prosím vás, nechte mě už být! Nemohu si vzpomenout! Smrt!!! Smrt je to slovo!/ Nic se nestalo. Osud: /Vše, co se hýbe a plísňí životem, lety ptáků a snědé opálené obličejě dětství; mokré prsty tě chytly za hlavu a drásají ven./ Šibeniční provaz: /Za ta léta jsem zlhostejněl. Doposud jsem napáchal mnoho škodlivostí, ale nyní cítím, že to budu já, kdo navrátí rodu lidí ztracenou čest./ Oba chlapi zběsile podkopávají popravčí stolicí: /Rozhodla jsem se zemřít s tebou./ Osud: /Slovo!!! To slovo. Zem je poseta roztráštěnými prkny, nad nimiž pár bosých nohou jako kyvadlo udává pravidelný rytmus. A povinnost, strach, chodba a zdi, osud, šibeniční provaz, rozervaná stolice a poslední slovo splývají v něm v jediné.

XXVI.

Tajný Lörig byl proslavený tím, že pokud se stalo a on přebral, leckteré služební tajemství padlo během noci v niveč. Obzvláště si pak v takových chvílích liboval ve sděleních, jimiž lidem ze svého okruhu zvěstoval nepříjemné zprávy, týkající se jejich postupu či hodnocení práce na vyšších místech. Málokdo se s ním z toho důvodu, když si to nutnost výslovně nevyžadovala, pouštěl do rozsáhlejších

debat. To však Löriga od jeho záliby zlopřejícího vetřelce nijak neodradilo, ba naopak.

Toho osudného dne proléval hrdlem od ranních hodin. Toulal se po chodbách, mlátil dveřmi, vyřvával oplzlosti, ale k úplné spokojenosti mu stále chybělo to hlavní. Kolem poledního byl už řádně statý. Opílost ho připravila o poslední zbytek soudnosti a jemu počalo být lhostejné kde a před kým se právě předvádí. Tak se také stalo, že bez ohlášení vlezl do kanceláře svého šéfa. Chvíli tu očima pátral po pracovně, přecházel z místa na místo, než mu konečně došlo, že nadřízeného to zřejmě na čas odválo do jiných koutů. To ho otrávil. Už chtěl odejít, když mu do očí padl objemný stoh spisů na jeho služebním stole. "Ale.....!" Lörig si přisunul židli. Vidina možnosti vyšmátrat tady cosi podstatného a pak to na správném místě vmést do tváře, vzpružila otupený mozek. Bedlivě pročítal list po listu, u "slibných" slov zadržoval dech, jenže stále nic. Až pak, pak to našel! Kratičkou podtrženou zprávu: "K věci: kápo haly 203 - Schvanter."

XXVII.

Přemýšlel o tom, jak jen je možné, že vše šlo tak hladce. Byla to snad náhoda? Ještě nikdy nejednal s takovou jistotou a rozhodností. Ano, bude to on! Už necouvne! To, co se zdálo být neotřesitelné, se teď díky jemu během příštích hodin začne hroutit. Dokázal nemožné! Co stačilo? Je to zvláštní, ale tak málo. Zvláštní, neboť se o to nepokusil nikdo před ním. A kolik je tu těch, kteří by za výsadu mít alespoň jediný den veškerou vládu ve svých rukou obětovali i vlastní život! A kolik z nich k tomu mělo předpoklady, o jakých se jemu ani nesnilo?! Postavit vše na ještě drtivějším strachu, než byl ten, který to tu držel ve svých poutech a pak ho obrátit proti těm, jimž doposud sloužil. Během jediného dne a noci.....!!! Připadalo mu to až neskutečné. Zbývalo nepatrně času, přestu si to celé musel v paměti ještě jednou přehrát. Nejprve tu hnusnou chvíli, ale ani na ni nezapomene, patří přece k tomu. Ta hrozivá chvíle a ve dveřích ožralý Lörig! Do kanálu....., JEHO do kanálu!!! To měla být odměna za mnohaletou službu?! Ale odkud se v něm vzala pak ta síla? Čím to bylo způsobeno, že se v prvním návalu zoufalství nezhroutil, neotrávil, nepokusil o útek? Kdo mu ji daroval? Ten, co nad ním bdí? A kdo tedy nad ním bdí? Ano, a on už dále nepromarnil ani vteřinu! Nápad byl zrozen a všechny myšlenky teď pracovaly k jeho zdárnému dokončení. Téměř až vybuchl smíchem, když si vzpomněl, co s ní těch pár slov svedlo. Jak jen se ti lidé mohou změnit! A tvář panovačné komandantky po nich zbělela, jakoby halová spatřila přicházet vlastní smrt. "To není MOŽNÉ!!! Vždycky jsem sloužila podle svých nejlepších schopností a přesvědčení! Za co, řekněte za CO!!!!" "To je jednoduché. Prostě se nás rozhodli zbavit! Chápete?! Někdo se chce dostat na naše místa a jim to vyhovuje: Za staré, dosluhující - nové a mladší! Krom toho jsou přesvědčeni, že za mnohými nedostatky stojíme v pozadí my! Údajně jsme otupěli a zlenivěli a oni nám dnes už nemohou věřit! Teď záleží jen na tom, jak pohotově budeme jednat! Do večera musí být na naší straně alespoň deset, raději dvacet hal! Během kontroly to spustíme! Pokud nenastanou problémy, na naší stranu se jistě přidají i ostatní!" Ani se tomu nechce věřit! Jak dlouho to celé mohlo trvat? Jedině strach má dar takto rozhodovat! A pracovní.....? Ty ubohé nevědomce si nebude těžké získat! A když ano, rozhodně si to vyžádá menšího úsilí, než bylo to, které do této chvíle vynaložil. Nyní před ním zůstal poslední obtížnější bod plánu. Zapálil si a nechal k sobě svolat řídicí. Krátké, ale působivé divadlo v nich vyvolalo potřebný otřes a v závěru jeho proslovu se zdálo, že víc nepochybují. I tady představa blízkého a děsivého konce zbavila mozek schopnosti uvažovat. Uvěřili! Dále zbývalo jen rozdělit úkoly, spolehnout se na "spravedlnost" a vše mohlo začít:

"Vypněte to otřesné osvětlení, vždyť takhle nemohou nic vidět!" Schwanter se obrátil k davu. Nemám snad pravdu?" A nyní nasadit tu správnou tvář. Tu jedinou, dokonale odpovídající situaci. Zahledl se ke stropu předstíraje, jako by tam ve výšce viděl někoho stát. Potřebná pomlka a poté očima prudce sklouznul do řad. V témže okamžiku z něj vyšlehla ta síla. Projela davem a připoutala jež na sebe. Masa musí před sebou pocítit velikost, do poslední bytosti musí o možnosti této velikosti uvažovat! A pracovní, přestože Schwantera všichni dobře znali, se teď, aniž to jeden o druhém věděl, sami sebe ptali: /Kdo je ten muž a co chce?!/ A jelikož jakýmsi, zdánlivě se lidské logice vymykajícím způsobem vycítili, že dněs je to ten, který snad i jim konečně umožní jednou o něčem důležitějším rozhodovat, nad něčím a někým vládnout, jako by vědomě zapoměli na minulost a začali si halového přizpůsobovat dané chvíli. /Uprostřed čeho vlastně žije a jak asi bych se na jeho místě choval já? Našel bych nakonec odvahu.....?!/ "Pánové, vzpomene si některý z vás, po kolikáté se zde spolu setkáváme? Po kolikáté tady přede mnou stojíte a hrozíte se, aby náhodou nepřišlo na přetřes jméno některého z vás? Nemohu si tím být jist, ale zdá se mi, že mezi vámi nikdo takový není." Pracovní zpozorněli. Takto ho mluvit ještě neslyšeli a to byl proslov teprve na začátku. "Naše večerní kontroly; nenáviděný kápo si nás podá, ztrestá, co se ztrestat dá a ráno začínáme znova! No dobrá, nebudu to vyvracet, pravdu byste stejně měli vy, ale zeptám se trochu jinak. A nepokusily jste se alespoň jednou podívat se na mě také z té lidštější stránky nebo si snad myslíte, že vše, co je tu s vámi prováděno, způsobuje pouze má zvrácená rozkoš z toho, že vás mohu trýznit? Ano, chápu, nenávidíte mne. Nejsem zase takový omezenec, abych tohle nedokázal pochopit. A uvědomuji si také, že pro svou nenávist vůči mé osobě máte oprávněný důvod. Nakonec, jen hlupák, slaboch a pes mohou milovat svého tyrana. Tyrana....." Schwanter se odmlčel. Jeho tvář zachvátil obraz bolestivé melancholie a on si přitom dával důkladně záležet na tom, aby představa Schwantera trpitele vyvolala v mužích co největší soucit a porozumění. "Tyrana? Jaký já jsem byl tyran? Tyran, který nevěděl dne a noci, kdy si pro něj přijdou. Osamocený tyran, jenž raději riskoval vlastní život, než by splnil nařízení, která by chlapi z jeho haly uvrhlo do ještě zoufalejšího utrpení a bídy. Či mi nevěříte? Ale kdo z vás o tom co ví? A vlastně je to tak dobře. Ano, máte právo mne nenávidět, vaši nenávist si zaslubuji. Měl jsem být statečnější a raději zemřít, když jsem svou halu nedokázal ubránit od vykořisťování a týrání!" Z davu teď vykřikl mohutný, ramenať mužský: "To není pravda, kápo! Ano, nenáviděli jsme tě, ale copak jsme mohli vědět, že žiješ ve stejný bídě jako my?! Neměli jsme tušení co s tebou dělají a že ti to všechno nařizují náky svináci ze shora! Mluv dál, tvoje hala stojí za tebou!"a ostatní mu souhlasně přikývli. "Děkuji vám chlapi. Dobrá budu tedy mluvit dál a zeptám se vás ještě jednou, bez ohledu na to, jaké by to pro mne mohlo mít následky. A nenapadlo vás, že by se to všechno mohlo změnit, že byste za svou práci dostali to, co si zasloužíte, že by se to bezprávi skončilo? Mě ano, tisíckrát mě to napadlo! A věřte, když jsem pak tady před váma stál, znovu a znovu jsem musel hledat cestu jak. A znovu a znovu jsem si musel říkat, sakra, kdyby jsme se dali dohromady, copak nás není dost na to.....!!!" A Schwanter ještě tak hodinu pokračoval, přikládal na hranici jedno poleno za druhým, odkrýval a rozněcoval staré rány a křivdy. Podařilo se. Nenávist, v povědomí nashromážděná za desítky let, mohla vybuchnout! Dav vřel! Jindy sročené a vyrovnané davy se teď zježily a rozvlnily jak bouřící moře. "Nastala chvíle skoncovat se špinavou zřůdností! Ničeho se nebojte, ničeho nelitujte, nikoho nešetřte!!! Oni vás také nešetřili!!! A nezapomente, vždycky jsem byl a budu na vaší straně!!! Smrt všemu a všem, co vás tu po léta utlačovali!!! Ne...!!! Ale to už se všichni ze Schwanterovy haly vyhrnuli ven. A nejenom z ní. Během dalších dvou

hodin se podzemí systému rozdunělo, jakoby tam vypuklo zemětřesení.

Blížil se konec. Oblaka dýmu se valila vzhůru a v plamenech se ztrácelo jedno poschodí za druhým. Hořelo vše a oheň si již dávno přestal vybírat mezi těmi, kdo ho zažehli a těmi, kteří jím zažehnutí měli být. Rozběsněný dav ničil vše, co se ocitlo v jeho blízkosti a aparát určený k toho ochraně již dokonale selhal. Strachem znetvoření tajní a dozorcí se teď štváli chodbami, strhávaje ze sebe služební oděv, aby tak alespoň na okamžik unikli jisté smrti. Spocení a kouřem zahalený Schwanter se zastavil a rukou se opřel o horkou zeď. V náhlém pohnutí mysli pochopil rozhodující. Poznal čím byl, čím je a čím pak bude! Na ničem jiném už nezáleželo! Kolem se prohnala tak desítky rozvášněných pracovních. Ve výšce na svých rukách nesli hrůzou vřeštícího Brauna. Došli až k schodišti a mezerou v zábradlí poslali tělo dolů. Schwanter se rozhlížel kolem sebe. Bylo v tom něco tak úchvatného a neskutečného a on cítil, že jádrem všeho není nikdo jiný než on sám, jeho jedinečné Ego, schopné hýbat lidmi a skutečností! Bylo lhostejné a nepodstatné, co tady z toho zůstane, na koho smrt zapomene a koho si vezme sebou. Všechno přece začne od začátku! Kdo by s tím co mohl dělat? NO KDO?! Zase se vrátí časy sycení se a mohutnění, ze zdánlivé rovnováhy se stanou první rozpory a ty budou sílit! "NENÍ!!! Nevidím nikoho, kdo by se mi mohl postavit do cesty!!!" - vykřikl Schwanter. Za jeho zády se potichu jak had přibližoval oheň. Otočil se a pohlédl mu do očí. /TI DVA?/ Pak urazil vzdálenost, jež je oddělovala a vstoupil do plamenů. /TI DVA... ..?/ Z postavy letící chodbou do výšky šlehala rudá zář.

XXVIII.

Nahým a zuboženým Kleinem smýkaly vidiny. Dávno již ztratil schopnost rozpoznat, co je přeludem a co ne a tak teď rozmlouval se svým mrtvým kamarádem, viděl smrt a slyšel ji naříkat jako by to bylo jen poraněné dítě a viděl i sebe, nejčastěji ze všeho viděl sebe sama. On-ležící uprostřed chodby s tváří do poloviny rozpuštěnou hnitím, on-prozpěvující si postava s ohněm, on-zahloubaný a hned na to mizící ve stěně, on, on, on! Jenže přese všechny tyto nástrehy jeho pouť pokračovala dál. Po několika hodinách cesty stanul před otvorem o průměru ne víc jak jeden a půl metru. Koridor byl asi ze dvou třetin zaplněn páchnoucím bahnem. Jen s největším úsilím se mu podařilo se vedrat dovnitř. Připadal si jako potkan, jehož táplava vyhořela z hnízda. Nohy se mu na slizkém dnu neudržely, jít bylo nemožné a tak chvílemi plaval a chvílemi se už jen kolem sebe oháněl. Hlava se mu ztrácela a zase vynořovala nad hladinou a oči pod nánosem kalu přestávaly vidět. Po dalších dvou hodinách začal proud sílit, objal Kleinovo tělo a dál jej nesl pouze vlastní silou, až to vypadalo jako by si s sebou vláčel velikou ulomenou větev. Pak stoka začala pozvolna zahybat. Kdyby byl Klein ještě schopen, nejspíš by dospěl k závěru, že se sním vše vrací nazpět. Proplul obloukem a asi po desíctce metrů narazil na travnatý břeh. Kolem vládla noc. Z posledních sil se vydrápal do svahu a po té hladem a vyčerpáním omdlel. Nad zbídačeným mužem zazářily hvězdy a jejich světla se dotkla nahého těla, jako by ho chtěla svým jasem před čímsi ochránit. Poslední však stále ještě vyřčeno nebylo, to se chystalo teprve rozhodnout. V témže okamžiku, kdy Klein upadl do bezvědomí, stanuly ve tmě na vrcholu kopce proti sobě dvě postavy - muž a žena. Pohlédli na sebe a na to muž chraplavě vyštěkl:

" Halt!

Was suchst du hier?!

Er ist mein! "

Žena upřela oči do míst, kde byla tvář chlapa. Ten si ji zahalil rouchem pláště.

" Hörst du mich?
Es ist meine Sache! "

" Mýlíš se, není.
Tentokrát ne!
Přišel jsi pozdě! "

" Was sagst du da?!
Quatsch!!!
Das ist nicht Wahr!
Meine Sache!
Verstehst du?
Meine Sache!!! "

O dva kroky se přiblížila.

" Nedám ti ho!
Dělej co chceš, ale nedostaneš ho!!! "

Chlap ustoupil.

" Ich brauche ihn!
Ich bereite etwas grossartiges vor!
Etwas riesiges!
Etwas, was hier noch niemals vorher gewesen ist!
Ich muss ihn haben!
Und dann.....!
Du und ich, wir gehören doch zwei nander!
Das ksmnst du nicht bestreiten!
Lass ihn mir! "

" Něco, co tu ještě nikdy před tím nebylo?
Velkolepého?
Děsí mne ty tvé velkoleposti!
Ano snad máš pravdu.
Patříme k sobě.
Ale kdy už konečně pochopíš, že takhle se z toho
věčného kruhu nikdy nevyprostíme?!
Nastal čas, abychom svůj vztah postavili na něčem
zcela odlišném!
Kdy tomu porozumíš i ty?
A teď jdi!
Tady nemáš co hledat!
Jdi a raději se nevracej! "

Napřáhl se jako by chtěl ženu udeřit, pak ale ustrnul, oči se mu
temně zaleskly a on zasyčel.

" Es ist unmöglich!
Was willst du von mir?! Sollich dich etwa bitten?
Scheisse!!!
Aber.....!
Aber ich komme wieder!
Niemand bringt mich davon ab!
Hörst du?!
Ich komme wieder!
Ewig.....!!!
Ewig werde ich wider - kommen!!! "

Potom se otočil a odcházel směrem odkud přišel. Jeho poslední slova
zaslechl v mrákotách i Kleine a ten byl nyní přesvědčen, že si pro
něj přichází kápo s družinou řídících. Kdyby mohl, snad by ještě
vstal a naposledy se pokusil o útěk, ale nohy mu již dosloužily a tak

nezbylo než čekat. A on čekal, čekal a představoval si, co přijde. Dokopou ho k smrti a nebo povlečou nazpět? Otevřel oči a zadíval se nahoru do nebe. Alespoň jediné mu ta cesta přinesla a on ničeho nelitoval. Proč taky, vždyť měl v sobě to, co člověku nedovolí vícekrát uhnout, byť by byla hrozba sebedrtivější. A on dopředu věděl, že teď už ho nikdo nedonutí zasténat, prosit, či jen na okamžik před vším zavřít oči. Ano, dokud naposledy nevydechne, bude se dívat tam nahoru.

Nad Kleinem se vynořila ženská tvář a zadívala se na něj. Ach, jaká to jen byla tvář! A Kleine přemýšlel. /Kdosi se nade mnou nejspíše slitoval a chce mi ulehčit můj konec. Klamná vidina je tím posledním, co mi z celého života zůstalo. Vždyť já ani nevím, co v něm bylo pravé a skutečné? Snad jen to utrpení a strach./ A Kleine se přesto po chvíli zeptal. "Kdo jsi ženo, o proč jsi přišla?" A žena pravila. "Není lehké ti odpovědět, neboť slova sama jsou jen chatrné masky a mění se stejně jako tváře těch, kteří si mysleli, že jimi vládnou. Snad kdybychom spolu stanuli na rozcestí, pak bys pochopil. Jsme věční cestovatelé a kolem nás jak hvězdy hoří skutečnosti. Jedna klíčí z druhé a ta zas z jiné. Těžko poznati, co se z nás v té příští stane. My dva pocházíme z jedné jediné a ta mezi námi vytvořila propast. Za ten čas jsem poznala mnohé, ale čím vůle nade mnou rozhodla ti neřeknu." "Nerozumím ti ženo. Ničemu nerozumím. Uhýbáš mi a mluvíš, jako by jsi byla pouhou nicotností. Dobrá, řekni mi tedy alespoň, kdo jsem já." "Netrap se, raději zavři oči a spi. Najde pro nás jiného místa. Nebudeš už více trpět. Narodíme se znovu, jako milenci se narodíme. Společně opustíme jedno tělo a už v tom těle budeme spolu pevně svázáni." "Ale co když ta skutečnost bude jen klamem, ženo? Předludem, který se rozplyne a nezbude z něj nic? Já chci pravdu! Slyšíš! Chci vědět, kdo si to se mnou zahrává a jako cínovou figuru mne přemísťuje po skutečných i neskutečných bojištích! Pravdu, jedinou a jasnou pravdu!" "Chceš nemožné! Představ si, že bys měl v jediném okamžiku spatřit vše, co kdy bylo, je a bude. Taková je pravda, kterou po mně chceš. Tak nekonečná a zároveň i nepatrná, že ji nelze ani jen tušit. Ale dobrá, ukážu ti její část, nepatrný záchvěv, který s námi snad i souvisel. Dívej se tedy!" Nad krajinou se zdvihl víchr, prosvičtel kolem ženy a muže a jako by vysáván nebem zamířil vzhůru. Její ruka stiskla Kleinovo rameno a ukázala k nekonečnu. Obraz byl jasný. Obraz byl příšerně jasný. Spatřil malou místnost plnou z cigaret dýmu. Byla tam židle, stůl a na něm psací stroj. A bylo tam po zemi spousty vajglů a potrhaných fotografií a rozbité sklenice se tam povalovaly. Na stroji psal muž. Dotukal poslední větu, vstal a rukou uchopil láhev na stole. Kleine opatrně došel k psacímu stroji a zadíval se do textu.

" Ich komme wieder!
Ewig.....!!! "

Ustrnul a pohlédl ze strany na muže. Ten stále pil. Ano, dlouho, dlouho pil ten muž. Pak postavil láhev a zapálil si cigaretu. Na prvý pohled mu mohlo být snad dvacet, ale jistě ne víc než dvacet pět let. Měl delší světlé vlasy a kruhy pod očima. Kleine si všiml i hodin na zdi hned vedle dveří. Byly čtyři hodiny a podle kolem dokola zapálených svící usoudil, že čtyři hodiny ráno. "Kdo jsi?" - zašeptal Kleine.

Vydalo Noční město
jako svou 14. publikaci
ilustrace - Jitka
Příbram říjen 1987



